

I. FONTS DE LA CAPELLA DE MÚSICA DE SANTA MARIA DE MATARÓ

I. LA CAPELLA DE MÚSICA

La primera referència documental que pressuposa la presència de la polifonia en la celebració dels oficis de l'església a parroquial de Santa Maria de Mataró data de 1508; tanmateix, no és fins a finals del segle XVI quan es fa palesa l'existència del magisteri del cant. El 1591 el Consell de la Vila presentà un memorial per millorar l'estat en què es trobava la parròquia i un projecte a fi de redreçar-la en el qual incloïa la fundació de deu beneficis eclesials, dos dels quals anaven destinats a Onofre Ametller “per mestre de cant” i a “mossen Joan Pau Pujol per organista”.¹ Aquell mateix any, el Consell de la Vila va acordar d'instituir a càrrec seu la plaça d'organista de la parroquial.

La desestimació que feu la cúria romana de la proposta suggerida pel Consell de la Vila va menar a la signatura d'una concòrdia, el 18 de febrer del 1600, entre el rector i els deu preveres residents a Mataró, en la qual hi constava Onofre Ametller en qualitat de precentor o cabiscol, responsable del repertori del cant pla que els clergues cantaven al cor de la parroquial i a les processons.² L'esmentat document contemplava que els deu preveres residents, naturals de Mataró, renunciaven a erigir-se en capítol i que les rendes de la parròquia restaven a les mans del rector, el qual establia el règim de les distribucions i el dret d'admissió de nous capellans a la comunitat de residents.³ Aquestes disposicions van comportar un reguitzell de

---

1. CORTÉS, Francesc. “La música a Mataró en l'època de Joan Pau Pujol”, dins de BONASTRE, Francesc – CORTÉS, Francesc – COSTA, Francesc – GREGORI, Josep Maria – PAVIA, Josep. *Joan Pau Pujol: la música d'una època*. Barcelona: Patronat Municipal de Cultura de Mataró i Editorial Alta Fulla, 1994, p. 50 i ss.

2. *Id.*, *ibid.*

3. Respecte a l'admissió de residents i al règim concordatari que regulà les relacions entre el rector i el Consell de la Vila vegeu, GIMÉNEZ BLASCO, Joan. *Mataró en la catalunya del segle XVII (II). La gestió del quotidià*. Mataró: Caixa d'Estalvis Laietana, 2005, p. 370-378; REIXACH I PUIG, Ramon. *Els orígens de la tradició política liberal catòlica a Catalunya. Mataró, s. XVIII I XIX*. Mataró: Caixa d'Estalvis Laietana, 2008, p. 218-223.

desencontres entre els preveres i el seu rector i entre aquest i el Consell de la Vila, els quals van incidir de ple en el creixement i el desenvolupament de la capella en el decurs dels segles XVII i XVIII.

El malestar que regnava entre la comunitat de residents i el rector va recaure també en el poc lluïment del culte i en la desatenció que patia la música en la celebració dels oficis; d'altra banda, la Concòrdia de 1600 no acabava de perfilar les necessitats musicals del temple mataroní. A causa d'això, el Consell de la Vila, l'11 d'abril del 1616, va acordar assumir el sou del mestre de cant de la parroquial i concedir el magisteri a Felip Pujol per un període de tres anys, el qual com que era seglar romangué al marge de les picabaralles sobre el dret dels preveres a participar en les distribucions de la parròquia. Les funcions inherents al càrrec de mestre de cant quedaven consignades a l'esmentada concòrdia i contemplaven ensenyar el cant i la polifonia als quatre infants cantors, anomentats corers, i també a tots aquells que en volguessin aprendre, conduir la interpretació del cant pla en els oficis quotidians, cantar amb polifonia les festivitats assenyalades, i copiar i mantenir els nous llibres de cant pla de la parroquial:

[1] “aver de enseñar als minyons, çó és als quatre corers o scolans de franch y sens salari algú, y depús a tots los altres minyons y a qualsevol persones qui'n voldran apendrer, pagant-lo emperò de sos treballs paga condecet [...]”

[2] Acudir y assitir a la celebratió dels officis [...] ores canòniques, funeràries, cantars de devoció, misses de confraries, aniversaris, professons y a tots los demés officis se celebraran en dita iglésia,

[3] cantant a cant de orga, çó és, totes les festes principals de l'any y altres dies que aparexerà a dits honorables jurats, diumenges de advent y quaresma y tots los ters diumenges que's fa lo ofici del Santíssim Sagrament, acudint y assitint en aquells ab los minyons [...]

[4] Sempre y quant serà request per la Universitat y se li donarà pregamí y originals, farà y escriurà qualsevol llibre de cant per servey de dita sglésia parrochial de Mataró [...]”⁴

L'escriptura dels llibres corals era remunerada un terç menys per cada quadern “del que se acostume a pagar per raó de semblants llibres de cors”. La labor el mestre de cant era recompensada amb un sou de 25 lliures anyals, repertides en tres pagues, amb la promesa dels jurats de fer-lo “partícip en totes les ganàncies [...] y caritats y distribucions ordinàries y extra-ordinàries de dita sglésia parrochial [...]”, i també amb la part equivalent a les distribucions d'un sacerdot “per la assistència y presentia dels quatre

---

4. ACA: Arx. Not. Mataró, C-9, 1.IV.1616, publicat a GIMÉNEZ, I BLASCO Joan. “Els mestres de capella de Santa Maria de Mataró al s. XVII”, *Fulls del Museu-Arxiu de Santa Maria*, 50 (1994), 38.

minyons corers [...] en lo de funeràries, confraries y quant se cantarà a cant de orgua [...]”⁵.

L'11 d'agost de 1628 se signà una nova Concòrdia entre el Consell de la Vila i el rector de Santa Maria, Pere Pau Pou, segons la qual “l'organista i mestre de capella el trien els Jurats i Conselh sens dependència del Rector”, el qual, però havia de donar “son consentiment i lo admete a las ditas distribucions”.⁶ En l'esmentada Concòrdia el rector de Santa Maria i el Síndic de la Universitat demanaren al bisbe de Barcelona que el nombre de preveres no excedeís de vint-i-dos i que només se n'admetés un quan hi hagués una vacant: “y que no se admeten en ella mes preveres que se poden sustentar y sian forsats a mendicar o emplearse en tractes ilicits y exercicis sòrdidos y indecents”.⁷

La Concòrdia de 1628 especificava com “avuy resideixen a mes del Rector y dos Vicaris ordinaris sinch beneficiats un mestre de capella, un organista y onze fills de vila que fan entre tots lo numero de desnou personas y demes de aquellas se troban admesos a les distribucions y guanys ab les de dita Iglesia altres deu o dotze fills de Vila que encara no son tots ordenats de sacerdots y en serho poden residir y guanyar los emoluments de dita Iglesia de modo que si residien entre tots serien vint y nou o trenta preveres”.⁸ El document precisava que a partir d'aquell moment “no y puga ser admes algu que primer no sia examinat y approbat de l'art de cant pla per lo Recto y lo mestre de cant de dita esglesia”,⁹ tal i com s'esdevenia en la majoria de les capelles musicals del país.

A partir del primer terç del segle XVII, la comunitat de residents es trobava integrada per un total de vint-i-dos preveres.¹⁰ A les notes del rector Folquer aquest expressava com “don Joan Sentís, bisbe de Barcelona, en lo any 1628, a petició del Dr. Pere Pau Pou, Rector de Mataró, i a petició de la vila de Mataró, per a llevar les molèsties de tantes admissions que demanaven al Rector, féu número de 22 preveres, compresos Rector i dos vicaris, si bé lo Rector si vol, pot tenir-ne tres vicaris, de la Vila o forasters i donar-los les distribucions. Los 22 de número són Rector, dos vicaris, organista, mestre de cant, entretant que tenen los dits Officis d'organista i mestre de cant, cinch beneficiats i dotze fills de la Vila admesos, los quals admet el Rector a qui li pareix, com sien fills de la Vila, sempre que falten del número de 22”.¹¹

5. *Id.*, *íbid.*

6. MASMM: Esg 2, Plec 43, *Llibre de concordias fetas entre / la Vila Y Rectors de Ma / taró*, f 35-40.

7. *Id.*, *íbid.*

8. *Id.*, *íbid.*

9. *Id.*, *íbid.*

10. CORTÉS, Francesc. “La música a Mataró en l'època de Joan Pau Pujol”, p. 50 i ss.

11. “Documentació de Santa Maria. Memorial del rector Folquer”. *Fulls del Museu-Arxiu de Santa Maria*, 88 (2007), 38-41. El primer apartat de la concòrdia especificava com:

La capella de música de Santa Maria comandada pel mestre de capella, estava formada per un organista, quatre escolans de veu de tible, dos cantors de veu de Contralt i Tenor, i un grup de ministrers o instrumentistes, entre els quals hi ocupava un espai primordial el Baixó a causa de la seva funció que acomplia d'interpretar la part del Baix i d'acompanyar la polifonia. Els ministrers acostumaven a sonar en les processons i en les *symphoniae* o motets instrumentals que precedien les intervencions de la polifonia, en la qual solien doblar les veus o suplir-les quan era necessari; d'altra banda, fora del temple, sonoritzaven les cerimònies en les que hi participava el Consell de la Vila i actuaven en balls i festes de caràcter popular.

Les notes del rector Folquer expressen com “governa la segrestia un capellà, té orgue, dos organistes, un principal, altre conjunt, tot dos hàbils per a qualsevol catedral. Té mestre de cant hàbil, lo qual té obligació d'ensenyar cada dia una hora als capellans. Hay quatre minyons tiple que serveixen en l'església ab cotes morades i tots los dies solemnes se canta a cant d'orgue. Los diumenges de Quaresma i Advent sempre que lo Rector ho mana, i los dies més solemnes, canten a dos cors. [...] la Rectoria de Mataró és la més pingüe del Bisbat i de tota Catalunya.”¹²

Durant el darrer terç del segle XVII la capella de música va viure l'ampliació dels seus efectius.¹³ De fet, el document que Josep Gas redactà el 1685, a instàncies del Consell de la Vila, amb el detall de les actuacions de la capella en les festivitats del calendari litúrgic i devocional de la parròquia, palesa una pràctica regular de la bicoralitat, tant pel que fa al repertori litúrgic dels oficis, com al repertori religiós dels villancets en llengua romanç. D'aquesta manera, entre festivitats fixes i mòbils, en el decurs de l'any la capella cantava un total de vint oficis i vint-i-dos villancets a doble cor, a banda del cant de les vespres, completes i antífones marianes cantades també de forma bicoral. Les festivitats amb major presència de villancets a la parroquial de Mataró —tal i com era consuetud arreu dels nostres temples—, eren les de la Mare de Déu d'Agost —festivitat de l'Assumpció—, la Nativitat del Senyor, ambdues amb tres villancets per a dos cors, i la festa

---

“Primo que, ans de tot, protesta que no entén fer comunitat, sinó que els admet a les distribucions de les hores, misses, aniversaris, officis, bací de les Animes, de tot lo fundat i de tot lo votiu, ab que li hagen d'ajudar en fer de diaques, de capiscols, més hagen de posar-se a confessar i administrar altres sagraments en dita parròquia de Mataró; a publicar en la trona los manaments, en los des de diumenges, i ajudar a ben morir los malats, i en los dies de trons i tempestats a comunir, i a totes les demás functions de l'església, i ab aquestos pactes los admet i no d'altra manera.”

12. “Memorial del rector Folquer”. *Fulls del Museu-Aarxiu de Santa Maria*, I (1978).

13. Tanmateix no van mancar les discrepàncies entre els cantors, els quals el 1673 palesaven que “no volen cantar en dita capella guanyant dit Joseph Pla major portió que ells”. Cf. ACA. Arx Not Mataró, C-16, 19.XI. 1673, citat per GIMÉNEZ I BLASCO, Joan. “Els mestres de capella...”, 38.

de Corpus amb dos villancets, després de l'ofici a 2 cors, als quals se n'hi sumaven quatre més que la capella interpretava durant la processó.

Al terme d'aquest interessant document, Gas deixava constància del detall de les remuneracions que corresponien als membres de la capella, amb l'organista inclòs, i de les obligacions inherents al magisteri de la parroquial. La importància del document ens mena a reproduir-lo de forma completa:

“Lo infrascrit es tret del aranzel que entregà a la / pnt. Rnt. Ille. Ciutat de Mataró lo Rnt. Joseph Gas / Pre. Olim M^e. De dita Ciutat en lo any 1685. /

Janer /

A 1 die de la Circuncisió del Señor ofici a dos cors ab dos / villancicos lo un al ofertori y l'altre al alzar Nostre Señor.

A 6 ofici a dos cors ab dos villancicos, vespres â 2 cors, / un salm per altre, Magnificat â 2 cors, Nunc dimittis y Salve / a 2 cors. /

Febrer /

A 2 die de la Purificació de Nostra Señora ofici â quatre, y si / los sacristans donan un ciri â cada hu dels cantors seran / presents se cantarà a dos cors. /

Mars /

A 25 die de la Anunciació de N^a Señora ofici a 4. /

Abril. / no y ha cosa /

Maig /

A 3 die de la Invenció de la St^a Creu ofici â 2 cors (que es / lo die que los S^{rs} jurats trahuen las gramalles) y dos vi- / llancicos, un al ofertori y altre al llevar Déu. /

Juny. No y ha cosa /

Juliol /

A 22 ofici â 2 cors ab dos Villancicos en la capella de la casa de / la ciutat anomenada capella de santa Magdalena. /

Agost /

A 15 die de la assumpció de Nostra Señora ofici a la dispo- / sició del mestre de capella, tres villancicos, vespres a 2 / cors, un salm per altre, Magnificat a 2 cors; Nunc dimittis y Salve a dos cors. /

Nota Nos parla del die de St. Roch. /

Setembre. /

A 8 die de la Nativitat de Nostra Señora ofici â 4 /

Octubre no y ha cosa /

Novembre /

A 1 die de Tots los Sants ofici a 2 cors, vespres a 2 cors / un salm per altre y Magnificat a 2 cors y després de / vespres de morts, absoluta a 2 cors baix lo presbiteri /

A 2 dies de la commemoracio dels defuncts ofici a 4 de requiem / y despres del ofici absoltas a 2 cors baix lo presbiteri /

Desembre /

A 8 die de la concepció de N^a Señora ofici â 4. /

A 18 die de la expectació de N^a ofici a 2 cors en los caputxins /

A 25 die de la Nativitat de Nostre Señor ofici major a 2 cors ab / tres Villancicos, Vespres a 2 cors, un Salm per altre y Magni-/ ficat a 2 cors. /

A 26 die de St Esteve ofici a 2 cors ab dos villancicos. /

A 27 die de s^t Joan ofici a 4, y si la confraria de st Joan fa / celebrar lo ofici no se canta si no és que paguessen la cantoria. /

Festes Movibles /

Totas les Dominicas de Advent y quaresma se canta lo / ofici conventual a 4. /

Totes dominicas de quaresma se canta Magnificat a 4, Nunc dimitis y Salve / a 4 y després de la predica Miserere a fals bordó. /

Diurnenge de Rams y divendres Sant se canta la Passia a 4, /

Dimecres, dijous y divendres Sant se canta a Matines los responsoris a 4. /

Al posar y traurer N^c Senyor del Monument se canta un Motet a 4, / Dilluns y dimarts de la semana de Passió que se celebren las 40 horas / se canta ofici a 2 cors a la tarda del dilluns, siesta desde las 2 horas fins a las 5 /, y a la nit des de las 7 fins a les 9. A la tarda del dimars siesta desde las 2 hores fins a las 6, / y antes de tocar las 6 se canta una lletania, y en punt de las 6 se comensan comple-/tas a 2 cors y per despres de completas se canta Te Deum a fals bordó y dóna la confra-/ria del Ss^{im} Sag^{nt} 11 lliures 6 sous compartidoras las 6 lliures 6 sous per tota la capella y las / 5 lliures per los cantors que seran admesos a las siestas. /

Die de la Pasqua de resurrecció ofici â 2 cors y luego que lo predicador ha acabat la / Ave Maria, se canta Regina Celi a 2 cors, vespres a 2 cors, un salm per altre, / Magnificat a 2 cors, Nunc dimitis y Regina Celi a 2 cors. /

Lo segon die de Pasqua ofici â 2 cors. /

Lo tercer die ofici a 4. /

La quarta Dominica de Abril ofici a 2 cors en s^t Joseph al anar la professó / se canta Te Deum a fals bordó. /

Lo die de la Assenció del S^t ofici â 2 cors /

Lo die de Pentecostés ofici a 2 cors, vespres a 2 cors, un salm per altre y Magni-/ficat a 2 cors, Nunc dimitis y Salve â 2 cors. /

Lo segon die ofici â 2 cors. /

Lo tercer die ofici â 4. /

La Dominica de la Santíssima Trinitat ofici a 4. /

Lo die de Corpus Christi ofici a 2 cors ab dos Villancicos, Vespres a 2 cors, Nunc / dimitis y Salve a 2 cors, a la professó se cantan 4 villancicos. /

La Dominica infra octava de Corpus se canta Magnificat, Nunc dimitis y / Salve a 2 cors. /

Lo cap de octava de Corpus se canta Dixit Dominus, Magnificat, Nunc di-/mitis y Salve a 2 cors, los demes salms a 4 de completas que se cantan / en la octava, aquest die no se cantan. /

Los dies dintre de la octava de Corpus se canta lo ofici a 2 cors, completas / a 4, Nunc dimitis y Salve a 2 cors, y a la professó que se fa dintre de / la Igle-sia se canta en lo orgue un o dos tons mentres se fa la professó, / del qual la confraria del S^{im} Sagrament dóna a cada hu dels cantors seran / presents 1 lliu-
ra, 7 sous, 3 diners. /

La ultima dominica de octubre que és la dedicació d'esta St^a Iglésia ofici a 2 cors. /

Tots los tercets diumenges se canta lo ofici â 4 y a la professó que se fa / dintre de la Iglesia se canta en lo orgue un o dos tons, dels quals tons dóna / la confraria 4 sous compartidors per lo m^e de capella, organista y can-/tors que seran menester. /

Tots los dissaptes del any se canta lo ofici de N^a S^{ra} del Roser a 4, / advertint que a la quaresma se diu dit ofici despres de la predica / del qual ofici dóna la confraria de ploms de funerària 1 sou al mestre de / capella.”¹⁴

En el document original, conservat a l'ACA, Josep Gas hi deixà constància dels emoluments que percebien l'organista i els membres de la capella en funció de les festivitats, i les obligacions pedagògiques dels mestre de capella envers els escolans i tots aquells que volien aprendre a cantar, cant pla i polifonia, així com el seu copromís a mantenir actualitzats els cantorals litúrgics:

“Lo que han de haver de les cantorias lo mestre de capella y demes cantors de la iglésia parrochial de Mataró.

Primo lo mestre de capella ha de haver de totes las cantorias tres parts.

Ha de haver lo organista de todas las cantorias real per lliura del que guanyarà tota la capella.

Los demás cantors que seran admesos a la capella rebran part igual sens que no guanye més hu que l'altre.

Per la Octava del Corpus.

Primo de la Confraria del Santíssim Sagrament per la octava del Corpus, cantant de la forma acostumada, conforme atras se diu, rebrá cada cantor si será present una lliura set sous y tres diners.

Lo Horganista rebra de la dita octava dos lliures.

Rebran de la dita confraria per las Quaranta Horas cantant ab la forma acostumada, conforme atras se diu, a cada hu dels cantors si seran presents setse sous y quatre [diners]. Adverteix-se que de las ditas Quaranta Horas ara no se dona mes que 11 lliures 6 sous, jo ho he trobat aixis y axis ho procehesc, no se per quinas rahons los mestres passats ho feren.

Rebran de la confraria de Nostra Senyora del Rosar per lo primer diumenge de maig y octubre, cantant lo dissapte completas a 2 cors, lo diumenge ofici a 2 cors ab dos villancicos, vespres, lo primer y ultim salm, Magnificat, Nunc dimitis y Salve a 2 cors, a la professó dos villancicos, cada hu dels cantors si seran presents setse sous sinch dines.

---

14. MASMM: Esg 2, doc. s. n. A l'ACA — Arx. Not. Mataró, C-18, f 18-21 — s'hi localitza el mateix document transcrit a GIMÉNEZ I BLASCO, Joan. “Els mestres de capella...”, 38-40, sota l'epígraf “Memorial de les festes té obligació cantar lo mestre de capella y cantors de la parrochial iglésia de Santat Maria de Mataró y juntament lo que se ha de haver de les confraries y demás que voldran fer cantar”. En el doc de l'ACA, hi especifica al mes de gener “A 20 die de sant Sebastia Te Deum a fals bordó a la professó”, al mes de febrer: “A 21 die de sant Benet ofici a 2 cors y per dit ofici se dona 1 lliura de ploms fundats”, al mes de juliol: “A 10 die de sant Cristofol a la professo se canta Te Deum ab fals bordó”.

Rebran de las confraries que voldran fer celebrar la vigilia del sant, completes a 2 cors, lo die del sant ofici a 2 cors ab dos villancicos, vuyt lliures setse sous, çó és 4 lliures 8 sous per las completas y 4 lliures 8 sous per lo ofici.

Rebran de las confraries que voldran fer celebrar completas a 1 cor o ofici a un cor cada hu dels cantors, si seran presents 1 lliura, 5 sous 5 diners.

Rebran de un albat a 2 cors ab peofessó y ofici 9 lliures 5 sous.

Rebran de un albat a 1 cor ab professó y ofici 3 lliures.

Rebran de una absolut a 2 cors cada hu dels cantors, si seran presents 2 sous 6 diners.

Rebran de la professó de la Soledat lo Divendres Sant, lo die de Pasqua de cantar Regina Coeli de la professó y en la professó Te Deum a fals bordó, ofici a 2 cors cada hu dels cantors, si seran presents 12 sous.

Rebran de cantar en los misteris que voldran cantoria lo Dijous o Divendres Sant dos lliures.

Rebran de qualsevol confraria o altre que voldrà fer cantar un Miserere a las Quaranta Horas 2 sous 2 diners.

Rebran de qualsevol siesta tres lliures compartidores ab los cantors seran admesos en las siestas 3 lliures.

Rebran los cantors que seran admesos en las siestas de qualsevol confraria o altre que vulla fer cantar la hora, tindran 1 lliura.

Adverteix-se que totas las festas que seran a un cor lo organista no te real per lliuar, sinó part de cantor.

Rebrà dit organista per las Quaranta Horas si tocarà lo clavisimbol 1 lliura 10 sous y si no'l tocarà rebrà part de cantor.

Las demés obligacions té lo mestre de capella de la iglésia parrochial de santa Maria de Mataró.

Primo ha de tenir estudi tots los dies feines des de la vuyt horas de la matina fins a les onse, a la tarda des de las 2 fins a les sinch, ab special obligació que tots los que sien abtes per la facultat degue ensenyar-los de cant, llegir y escriurer.

Item a la una hora passat lo mig die dega lo senyor mestre assistir a la iglésia parrochial ab los minyons a ensenyar de cant pla a tots los residents de la iglésia.

Item que dega cuidar de posar los llibres al faristol. Cuidant de recullir los llibres y posar-los en custòdia al puesto determinat.

Fonch donada la present instrucció o aranzel per lo reverend Joseph Gas, mestre de capella de esta vila en ocasió que deixà lo dit magisteri y fou elegit per mestre de capella de santa Maria del Mar de Barcelona, que fou en lo any 1685.”¹⁵

Durant el segle XVIII Mataró visqué un notable desenvolupament tant en l'ordre demogràfic com en l'urbà,¹⁶ s'enllestí la construcció de l'actual

15. Document reproduït a GIMÉNEZ I BLASCO, Joan. “Els mestres de capella...”, 38-40.

16. LLOVET, Miquel. *Mataró dels orígens de la vila a la ciutat contemporània*. Mataró: Caixa d'Estalvis Laietana, 2000.

basílica i, amb ella, el nou orgue obrat per Antoni Boscà el 1736. Tanmateix, la capella de música va atravesar un període d'instabilitat, arran de la qual el rector i els regidors van acordar d'establir uns nous pactes a fi de renovar-la mitjançant la concòrdia del 1741:

“Nota de lo que han proyectado el Rndo Rector de la Parroquial Iglesia de la Ciudad de Mataró y el Muy Ilustre Ayuntamiento de la misma Ciudad, para establecer en dicha Iglesia, un Cuerpo de Musica, para mayor luzimiento de las funciones, que en ella se hazen y para que no falten en el coro voces que le sustenten, que se pondra en practica, mediante los correspondientes autos, si mereze la aprobacion del Ilustrisimo Señor Obispo.

Primeramente el dicho Ayuntamiento nombrará perpetuamente tres sujetos supernumerarios músicos o cantores que sean solteros con la obligacion de vestir habitos talaes, y llevar sobrepellises en las funciones, siendo amovibles á disposicion del dicho Ayuntamiento, á, cuyos sujetos para su congrua sustentación, se les admitirá supernumerariamente en todas las funciones funerales, y de animas, con igual distribucion de los actuales residentes, y a más asistirán en todas las Conventuales de los dias de fiestas, con la distribucion de quatro dineros de animas [...]

Asimismo deveran los dichos tres supernumerarios, ser practicos de tocar los instrumentos de Sacapuchos, contralto y tiple, vulgarmente llamados ministrils y con ellos habrán de asistir á, todos los viaticos, acompañando al Santísimo, y se les dará doble distribucion de la que tuvieran los residentes, y en los que seran amore Dei, habrán de asistir sin paga;[....]

Por ultimo, deberán dichos supernumerarios, estar a las ordenes el Maestro de Capilla, en lo que les mandare, concerniente a la buena disposicion de la Capilla, y asistirle en todas las funciones de musica sin paga, a las que el Dicho Maestro estará obligado, y con ella, a las que no lo estará, dandoles la parte correspondiente, segun estilo regular de las capillas.

El dicho Reverendo Rector en el Supuesto de permanecer los Supernumerarios expresados, y no en otra manera, destina sinco Admisiones, de las que provehe en su Iglesia perpetuamente para cantores diestros en la musica y canto llano, con la precisa circunstancia, de ser hijos de la ciudad de Mataró o, su termino, que las Admisiones seran las que obtienen los Reverendos Francisco Daviu, Joseph Ferrer, Balthazar Albares [Alvarez], Jayme Manent y Balthazar Major, pbros, obligandose en proveher las tres primeras de las dichas sinco, quando venga el caso de vacante, esto es las dos en sugeto que canten el uno el contralto y el otro el tenor, y el tercero en quien toque el baxon; y las otras dos en sugetos que comprenda ser mas necesarios para la formacion de una buena capilla; y en caso de no hallarse habilidades de contralto, tenor y baxón, o, teniendo dichas habilidades, algunos sugetos, se halle en ellos alguna razon de inconveniencia para obtener dichas admisiones, o, alguna de ellas, en este caso proveherá el dicho Rector la admisión, o, admisiones de dichas habilidades, o, de otra de ellas, en sugeto o sugetos musicos, o, cantores que les tengan convenientes para la musica, siempre con la circunstancia de ser hijos de la Ciudad, o, su termino; i a los dichos sinco admitidos a mas de las obligaciones

de el coro para su regimen en el canto llano, se les impondrá, la de concurrir en la Capilla a la disposición, y ordenes del Maestro en al misma forma que a los tres Supernumerarios. Mataró, y Henero 20 de 1741.

Por acuerdo del Muy Ilustre Ayuntamiento de la Ciudad de Mataró, como del Reverendo del Señor Rector de la Santa Iglesia de ella Joseph Simon Pbro.^{»17}

Així doncs, a partir del 1741 la capella de música de la parroquial estava integrada pel mestre de capella, l'organista, quatre escolans Tibles, tres ministrers o cantors laics, nomenats pels jurats de la vila i admesos a les distribucions com la resta de residents —habillats amb hàbit telar i sobrepellís—, els quals havien de ser destres en les Xirimies Tible i Contralt, i en el Sacabutxó. Per la seva banda, i tal i com era consuetud, de les vint-i-una places de residents de la parroquial, el rector en reservava cinc per a cinc cantors, fills de la vila, hàbils en cant pla i polifonia, de les quals eren obligades les places de cantor Contralt, Tenor i Baixonista, el nucli tímbric de la capella.

Del 28 de febrer de 1757 daten unes noves “Ordinacions de Chor [...] que deuran observarse en lo reso del Divino Offici, y demes celebracions”, on es regulaven diversos aspectes simbòlics de la participació dels preveres en els oficis litúrgics, la seqüència d'alternances en la interpretació del cant pla ente les entonacions dels cabiscols, les respostes del cor de preveres a l'entorn del faristol major en l'ofici de la missa i els versets que corresponien a l'orgue.¹⁸

Tanmateix, la penúria econòmica que acompanyava la capella de música impedia mantenir-la amb prou dignitat, i, una vegada més, el 21 de juliol del 1780, l'Ajuntament va intentar redreçar-la amb un nou conveni:

“Por quanto la capilla de musica de la dicha Ygle-/sia Parroquial de esta Ciudad se halla de muchos años / â esta parte, con tal decadencia y destituida / de musicos y monacillos habiles que ya llega al de-/plorable estado que algunas veces mas causa irrisión que / edifica y eleva los espíritus de los ohyentes en unos ac-/tos tan serios como en las funciones del culto de / Dios y de los Santos, todo por el motivo de no tener los / monacillos con que poder comer, ni poderse dar dis-/tribucion â los musicos seglares, por el cual apenas / dan muestras los monacillos de saber cantar y de / solfa, que ya procuran sonsacarlos por otras Capillas / de otras Ciudades, igualm^{te} que a los musicos segla-/res y supernumerarios, todo lo que se discurre ce-/saría teniendo unos y otros con que ser pagados / de su trabajo; y así desde luego se daría que a fomen-/tar

---

17. MASMM: Esg 2, Plec 30, 1 bf rc, sense sign, i Esg 2, Plec 43, *LLIBRE DE VARIOS INS / truments, y altres documts fa-/hents per la Iglesia Parral de / Sta Maria de la present Ciutat de / Mataró*, f 119-123.

18. MASMM: Esg 2, Plec 32, 25 “Ordinacions de Chor”.

y componer una capilla de música que daría lus-/tre a esta Ciudad con el mayor culto de Dios [...]”¹⁹

En el nou conveni s'establí que els escolans entressin en totes les funcions adventícies i funerals, que se'ls hi retribuís amb la mateixa distribució que a la resta dels residents, i que mantinguessin la deguda subordinació al seu mestre, el qual, davant d'alguna falta, els podria privar de la corresponent distribució. Pel que feia als músics seglars que actuaven en substitució dels supernumeraris o dels escolans, aquests també cobrarien d'acord amb les funcions a les quals haurien assistit.

El 1792, pocs anys després d'aquest nou intent, les parts interessades admetien que “no han pogut provehir suficientment al lustre competent del Cor” a causa de la condició segons la qual els cinc cantors residents havien de ser originaris de Mataró, atès que “raras vegadas se troban sacerdots naturals de dita ciutat que tingan veu de xantre”. El 15 d'octubre d'aquell mateix any, a ran de les diferències que els operaris de la capella de música mantenien amb el mestre de capella Miquel Bassols, el qual defensava que els cantors naturals de Mataró poguessin accedir a les cinc places de la cantoria de la parroquial a fi de “desempeñar el oficio de chantre”, se signà una nova concòrdia en la qual es van afegir dues noves places de xantre als efectius de la capella de música.²⁰

D'entre els cantors i instrumentistes de la capella en el decurs del segle XVIII han perviscut els noms de Jacint Casanovas (1741), Miquel Vila (1741), aquest darrer escolà, Vl I, Tible de Xirimia als viàtics i Baixò a les processons; Salvador Bages i Lladó (1757) i el seu germà Marià Bages i Lladó († 1780);²¹ Jaume Manent i Castellà († 1758);²² Pau Bigues († 1794); Felicià Roca i Sabé (1785); Nicolau Guanyabéns i Peramàs (1776, 1787), cantor, Fl, Ob i Fg; Francesc Marquès (1781);²³ Vicenç Alsina (1795), natural de Sabadell, mestre de capella de Berga i de Sant Esteve d'Olot (1797-1815);²⁴ Marià Vila, cantor entre 1785 i 1795,²⁵ organista d'Ivorra; Desideri Ferrer i Garcia (1796); Salvador Marquès i Pou (1798);²⁶ i Tomàs Collell i Regolí (1798), procedent de la catedral d'Eivissa.²⁷

19. MASMM: Esg 5, Arxiu Comunitat Preveres 6, Capella de Música: “Copia simple / de convenio / Año 1780”, f 2.

20. MASMM: *Arxiu del rector*, Plec 31, f 156-157.

21. REIXACH I PUIG, Ramon. *Els orígens de la tradició política liberal catòlica a Catalunya. Mataró, s. XVIII i XIX*. Mataró: Caixa d'Estalvis Laietana, 2008, p. 262-263.

22. *Id.*, *ibid.* 244.

23. *Id.*, *ibid.* 244, 266.

24. MONELLS I LAQUÉ, Carme. “El Fons Musical de l'església de Sant Esteve d'Olot”, *Revista Catalana de Musicologia*, II (2004), 207-213.

25. COSTA, Francesc. “La capella de música...”, 45.

26. REIXACH I PUIG, Ramon. *Els orígens de la tradició...*, 267.

27. *Id.*, *ibid.*, 225.

Passada la Guerra del Francès, la capella va renovar el seu funcionament el 1813 mitjançant la redacció d'unes noves "ordenacions del cor". L'any següent es compongueren dos nous llibres per a l'ús de la capella, un de misses cantades i un altre de resos cantats.²⁸

Del primer terç del segle XIX han perviscut els noms dels cantors Joan Puig i Puiggarí (1800), Josep Gimat, Marià Rovira i Cucurella, Marià Mora i Oliver (1810), Gaspar Puig i Avench (1818), Isidre Masnou i Brunell (1823), Josep Cassanyes i Fonts (1824), Pau Blanch i Cuyàs (1825), Josep Masnou i Brunell (1827), Fèlix de Cantalici Clavell i Jalenques (1826), i Ramon Serra i Soler (1827).²⁹

Durant l'època de Jaume Roure, entre 1833 i 1853, la capella comptava amb la presència dels quatre escolans Tibles, 3 cantors supernumeraris —dos Tenors i un Baix— (Rafael Gomis i Cassanyes, Ramon Mompà i Anglada i Manuel Blanch i Puig), 3 xantres residents amb obligacions de cabiscol (Joan Baptista Colomer, Pau Blanch i Cuyàs i Josep Masnou) i 2 xantres més (Fèlix Clavell i Joan Baptista Pradell);³⁰ mentre la plantilla instrumental estava formada per 1 Fl —que també tocava el Ctí— (Dansa), 1 Flí (Valls), 1 Ob (Gomis), 1 Fg (Montells / Blanch), 2 Clarins (Tpta) (Ygla, Vila), 2 Tpa (Anton, Cots), 2 Fsc (Manent i N), 3 Vl 1 (Salvat, Vila, Mompà), 3 Vl 2 (Espuell, Roure, Blanch), 2 Va (Ribas, Campos) i 1 Cb (Torrellas), amb el pas del temps, però, es va haver d'adaptar a les noves circumstàncies.³¹

Els lligams de continuïtat amb la tradició es van mantenir, la presència ineludible del cant pla i del contrapunt van seguir sent el repertori de referència dins l'àmbit litúrgic, però les noves modernitats dels gèneres dramàtics, especialment de l'òpera italiana, eren vistes amb admiració, encara que hom no s'atrevis a emprar-les dins del temple, tot i que la societat benestant ja començava a reclamar un repertori religiós que assumís un nou estil més emotiu i brillant, semblant al que s'escoltava en els teatres.³²

Tanmateix, els problemes de la capella se seguiren mantenint en el decurs de la segona meitat del segle XIX. El 1866 se signà un nou document amb l'Ajuntament segons el qual aquest es comprometia a sufragar els reforços que la capella de música necessitava durant les festivitats més assenyalades del calendari a litúrgic, és a dir, per Nadal, Pasqua, Corpus i l'Assumpció. Ambtot, la reforma liberal que havia marcat l'inici d'una progressiva davallada de la influència de la religió en el si de la vida social, va

28. COSTA, Francesc. "La capella de música...", 47.

29. REIXACH I PUIG, Ramon. *Els orígens de la tradició...*, 267-270.

30. *Id.*, *ibid.*, 268.

31. MASMM: *Arxiu del rector*, doc. s. n.

32. GONZÁLEZ-AGÁPITO, Jaume. "Esbós biogràfic i obra musical de Mn. Manuel Blanch i Puig" *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, XVII, 1983.

menar també a la pèrdua del protagonisme musical de què gaudia la música eclesiàstica en el si de la societat d'aquell temps, atreta per les novetats de la música escènica i per les noves ofertes musicals —concerts privats, fundació de cors i orfeons, noves acadèmies i escoles musicals— que començaven a prosperar en el si de la societat mataronina des del darrer terç del segle XIX.

La davallada de la capella de música de la parroquial, va anar en augment a partir del primer quart del segle XX, fins que arribà a desaparèixer com a tal. Això no obstant, les obres de Lluís Viada (1885-1934), organista entre els anys 1885 i 1930 i Joan Fargas (1877-1944), mestre de capella entre 1910 i 1944, van reverdí el repertori religiós de Santa Maria. A fi de suplir l'absència de la capella de la capella de música, Joan Fargas fundà l'Acadèmia Musical Mariana de Mataró, de la mà de la qual va saber donar lluïment, no només a les funcions religioses del temple parroquial, sinó també a la música religiosa i profana en general, a banda d'esdevenir una sòlida alternativa a la formació musical de les noves generacions de músics mataronins d'aquella època.

Finalment, Narcís Pagès i Ramiro (1908-2006) assumí el magisteri i l'organistia de la parroquial, i també la direcció de l'Acadèmia Musical Mariana el 1946, immers en el context d'una societat cada vegada més laica. Amb la seva marxa de Mataró, el 1983, desaparegué “una professió fossilitzada en el llindar del temps.”³³

2. MESTRES DE CAPELLA

Entre els segles XVI i XX, des d'Onofre Ametller fins a Narcís Pagès, se succeïren vint-i-tres els músics en el magisteri de capella de la parroquial, d'alguns dels quals han perviscut testimonis compositius en el Fons de la Capella de Música de Santa Maria de Mataró. Aquest és el cas de Jaume Arau (3), Miquel Bassols (5), Marià Berga (6), Manuel Blanch (1), Tomàs Collell (1), Josep Menéndez (2), Antoni Mitjans (1), Josep Molé (2) i Jaume Roure (31).

AMETLLER, Onofre (s. XVI-XVII)

Primer mestre de cant conegut de la parròquia de Santa Maria de Mataró. Dins la documentació del Consell de la Vila s'hi conserva l'acord del 12

---

33. CABOT I SAGRERA, Neus – PATRICIO I ÀVILA, Helena, “Mossèn Narcís Pagès i Ramiro, una vida, una època”, *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, 88 (2007), 29-34.

de setembre de 1591 segons el qual la Universitat es disposava a assumir el cost dels beneficis del magisteri del cant i de l'orgue, per als quals nomenava a “mossèn Honofre Ametller per mestre de cant, mossèn Joan Pau Pujol per organista”.

PUJOL, Felip (1573-1624)

Nascut a Mataró el 1573, fill de Joan Pujol, teixidor de lli i ministrer de la vila el 1572. Felip Pujol esposà Jerònima amb qui tingué quatre fills, una filla seva fou apadrinada per Joan Vages, mestre de danses de Barcelona, el 1607.³⁴ Abans d'assumir el magisteri de la parroquial, Pujol seguia la tradició de l'ofici de ministrer del seu pare; així apareix documentat cobrant “per lo sonar ell y sos companyons” Terradelles, Marquès i Mas, durant les festes de la Mare de Déu d'agost dels anys 1613 i 1614.³⁵

Les poques referències documentals revelen, tanmateix, la sòlida formació musical i humanística de Felip Pujol, el qual el 1594 fou contractat per escriure i il·luminar tres cantorals de cant pla per a l'ús del cor del preveres de la parroquial, i entre els anys 1600 i 1604 va exercir de mestre de llegir i escriure a l'escola de Santa Maria.

Efectivament, el 29 d'abril de 1594, “Phelip Pujol músic de dita vila de Mataró” signà una capitulació amb Joan Palau, rector de Santa Maria, segons la qual es comprometia a fer “tres llibras de cant pla per lo cor de dita sglésia parrochial”, en un termini de tres anys:

“La hu dels quals sia intitulat y haja de ésse llibre dels officis dominicals, y l'altre llibre, segon llibre de officis sanctorals y lo altre llibre, tercer llibre de vesprals dominicals [...] En los quals llibres sia tingut y obligat dit Phelip Pujol de fer la etxura axi ab solfa, full y lletras conforme las entifonas ha fetas ultimament de les vespres de Nostra Senyora en dita sglésia parrochial, salvo emperò que sia tingut y obligat de seguir lo ritmo y compas, acsent y orthographia conforme los de la Seu o Sancta Maria del Mar de Barcelona.”³⁶

La confecció dels tres cantorals era recompensada amb un sou de 18 rals per quadern³⁷ i contemplava també que “no res menys sie obligat dit Pujol

34. AMM, *Llibre d'Acords del Consell*, 12-IX-1591. Citat a CORTÈS, Francesc. “La música a Mataró en l'època de Joan Pau Pujol”, dins de *Joan Pau Pujol: la música d'una època*, p. 53.

35. COSTA, Francesc. “La Capella de Música de Santa Maria de Mataró”, *Mataró Escrit*, 57 (1991), 39.

36. *Id.*, *ibid.*

37. ACA: Arx. Not. Mataró, 1011. 29-IV-1594, publicat a GIMÉNEZ I BLASCO, Joan. “Els mestres de capella...”, 37.

per dit preu de fer totes les caplletres daurant y colorant aquelles conforme l'obra requerirà”³⁸.

L'u d'abril de 1616 Pujol fou nomenat mestre de cant de la parroquial, càrrec que exercí fins abans del Nadal de 1624, en què traspassà. La seva incorporació a la capella de música va fer entrar aires nous a Santa Maria, i una prova d'aquesta remodelació és el fet que a partir de 1618 la Universitat es féu càrrec de la indumentària dels escolanets. Des que Felip Pujol regentà la capella, aquesta començà a ser contractada per a participar en funcions religioses fora de la parròquia.

L'inventari de les seves pertinences contenia diversos fulls de “pergamí de cant pla”, “llibres de cantoria” amb col·leccions de salmòdies, completes, llibres “per a cantar a sinch veus” i també “per cantar a dos cors”,³⁹ així com diversos instruments: “un baxó [...] una corneta [...], una xaramina [...], un tiple també de ministrils” i “un thenoret de ballar” molt usat, la qual cosa palesa la polivalència dels músics d'aquella època.⁴⁰ Aquest material va ser heretat pel seu fill gran Hermini Pujol.⁴¹ D'altra banda, quan Llop Simon prengué possessió del magisteri el 1685, el Consell de la Vila li lliurà un llibre de 133 folis “dit Llibre de Completes de Pujol”, propietat la Universitat. Ignorem de si es tracta d'un volum de Felip Pujol o d'una còpia de les Completes del mestre de capella de la catedral de Barcelona Joan Pau Pujol, adquirida pel Consell de la Vila.

S'han conservat algunes obres polifòniques de Felip Pujol al Fons Carreras Dagas de la Biblioteca Nacional de Catalunya i al Cançoner Musical d'Olot.⁴²

MARQUÈS, Melcior (s. XVII)

Músic seglar, a l'igual que Pujol, Melcior Marquès provenia d'una família de ministrers; el seu pare Miquel Marquès, torner de professió, va ser cap de la cobla des de 1619. Melcior Marquès fou, probablement, escolà cantor de la capella de Santa Maria el 1611 i exercí el magisteri del cant de la parroquial en el llarg període que va entre 1626 i 1670. Fou contractat pel Consell de la Vila per regir el magisteri amb 30 lliures anyals, que augmentaren a 35 el 1636 i es

38. El document n'explicita la composició: “que cada codern tinga vuyt fulles de pergami y en cada pagina de quiscuna fulla y haja de haver y sien escrites sis pautes y si hi haurà set pautes an de pagar vint reals.”

39. *Id. ibid.*

40. Recordem que la concòrdia de 1616 contemplava en els seus apartats l'escriptura i confecció de llibres de cant que Felip Pujol havia de fer per encàrrec de la Universitat per a l'ús de la comunitat de preveres.

41. COSTA, Francesc. “La Capella de Música...”, 39.

42. CORTÉS, Francesc. “La música a Mataró en l'època de Joan Pau Pujol”, 59.

reduïren a 20 el 1641. El 1630 la Universitat el satisfeu amb la compra d'un *baxonet*, i val a dir que aquell mateix any, la Universitat sol·licità al rector l'admissió a distribucions dels estudiants Josep Català i Jaume Pasqual, els quals havien de tocar el *baxó* i cantar, respectivament, a la capella.

El 1679 Melcior Marquès es mostrava dolgut perquè un dels millors cantors de la capella, format amb ell a Santa Maria, va marxar per anar a cantar al monestir de Sant Jeroni de la Murtra.⁴³

Durant el seu llarg mestratge, Marquès procurà d'aconseguir textos poètics de qualitat a l'hora de bastir la música dels romanços i villancets, o fins i tot d'adquirir-ne de nous amb motiu d'una festivitat tant assenyalada com era la de Corpus. Així ho expressà ell mateix en un document adreçat als jurats de la vila en el qual reiterava com:

“Melcior Marqués, mestre de cant, procura ab totes veres servir a Vd. Ms. en son magisteri sens escusar treballs en procurar lletres y bonas cantorias, com Vs. Ms. veuen en la yglesia, y ara ha feta diligencia en Barcelona per a las festas del Corpus que li costen mes de quaranta reals.”⁴⁴

El 1674 el Consell de la Vila li concedí l'autorització per a que pogués beneficiar-se de les distribucions de la parroquial tot i la seva absència del temple a causa de la seva salut.⁴⁵

PUIG, Josep (s. XVII)

El prevere Josep Puig fou designat per l'Universitat mestre interí de la capella de música de Santa Maria l'any 1670, però finalment el rector no l'admeté.⁴⁶

---

43. Pel que fa a les obres conservades a la Biblioteca Nacional de Catalunya, vegeu PEDRELL, Felip. *Catàlech de la Biblioteca Musical de la Diputació de Barcelona*. Vilanova y Geltrú: Oliva, impresor, 1908-1909, M. 393 i 394; i per les del Cançoner d'Olot, QUEROL GAVALDÀ, Miquel. *Música Barroca Española. I. Polifonía Profana (Cancioneros españoles del siglo XVII)*. Barcelona: CSIC, 1970, i CIVIL I CASTELLVÍ, Francesc. *Cançoner de la Garrotxa*. Girona: Diputació de Girona, 1982. D'altra banda, Sergi CASADEMUNT a “Un manuscrit català inèdit del segle XVI”, *Recerca Musicològica*, III (1983, 39-58), presenta la taula d'un manuscrit de mitjan segle XVI on s'hi conserven 18 obres polifòniques d'un compositor de cognom Pujol, datades entre 1539 i 1546, i que Casademunt relaciona amb un canonge de Girona i amb el poeta mataroní Joan Pujol.

44. GIMÉNEZ I BLASCO, Joan. *Mataró en la catalunya del segle XVII (II). La gestió del quotidià*. Mataró: Caixa d'Estalvis Laietana, 2005, 383.

45. AMM, Llig. 22, publicat a GIMÉNEZ I BLASCO, Joan. “Els mestres de capella...”, 38 i *Mataró en la catalunya del segle XVII...*, 384, nota al peu.

46. ACA: Arx. Not. Mataró, C-16, 21.III.1674, publicat a GIMÉNEZ I BLASCO, Joan. “Els mestres de capella...”, 38.

MARQUÈS, Josep (s. XVII)

Nomenat pel rector mestre de cant de la parroquial el 1670.⁴⁷

SIMÓ, Rafael (s. XVII)

Natural de Barcelona, essent capellà del Palau de la Comtessa de Barcelona participà, sense èxit, el 1664, en les oposicions al magisteri de la catedral de Barcelona.⁴⁸ El 1671, després de guanyar les oposicions, prengué possessió del magisteri de la parroquial de Mataró, però finalment no fou admès pel rector, amb la qual cosa retornà al Palau el 1672.⁴⁹ El 1682 formà part del tribunal que concedí el magisteri de la catedral de Barcelona a Joan Barter.⁵⁰

PUJOLAR, Josep (s. XVII)

El 1672 el rector nomenà mestre de cant de la parroquial al prevere Josep Pujolar,⁵¹ el qual degué romandre al capdavant del magisteri fins a finals de l'estiu del 1675, atès que el 29 de setembre fou admès com a entonador a la catedral de Barcelona "Pujolar, mestre que era de Mataró".⁵² El 1677 succeí a Pau Marquès en el magisteri de la capella de La Seu d'Urgell. El 1682 oposità sense èxit al magisteri de Barcelona i romangué a La Seu fins el 1691.

GAS, Josep (s. XVII)

Josep Gas ingressà d'escolà a la catedral de Barcelona vers el 1666, allà fou deixeble de Marcià Albareda i de Lluís Vicenç Gargallo. A inicis de 1672 cobrà les "rosses" dels tres anys que concedia el Capítol als escolans i abandonà la capella de la Seu.⁵³

El 1675 fou nomenat mestre de capella de Santa Maria de Mataró, on residí exercint-hi el seu magisteri fins el 1685. Des de Mataró oposità a les

---

47. COSTA, Francesc. "La Capella de Música de Santa Maria de Mataró", 39.

48. *Id.*, *ibid.*

49. PAVIA I SIMÓ, Josep. *La música a la catedral de Barcelona, durant el segle XVII*. Barcelona: Rafel Dalmau, 1986, p 212.

50. *Id.*, *ibid.*, i GIMÉNEZ I BLASCO, Joan. "Els mestres de capella...", 31.

51. PAVIA I SIMÓ, Josep. *La música a la catedral de Barcelona...*, 223-226.

52. COSTA, Francesc. "La Capella de Música de Santa Maria de Mataró", 39-40.

53. PAVIA I SIMÓ, Josep. *La música a la catedral de Barcelona...*, 62.

places de les catedrals de Vic (1680) i Girona (1682), les quals guanyà succeſſivament Francesc Soler. El 1685 abandonà el càrrec de Mataró per regentar la plaça de Santa Maria del Mar de Barcelona, des d'on es traslladà, el 1690, a la catedral de Girona.

Del seu pas per la capella de Mataró s'ha conservat una carta seva del 1677, adreçada als jurats de la vila, en la qual es queixava del cas de l'escolà Josep Monçant, el qual just quan ja estava format per cantar polifonia els pares es van endur al monestir de Sant Jeroni de la Murtra.⁵⁴ En el seu escrit el mestre Gas demanava al Consell que:

“li fassan un manament que lo die que aja de donar alguna cota li hajan de fer un acte [a l'escolà] obligan-se a que mentras portarà la cota, o mentras podrà cantar tiple, sos pares no'l pugan traurer, y també que lo dit mestre se haja de obligar a no poder-la-y llevar fins que mudarà la veu.”⁵⁵

En el mateix document, Gas expressava el desig de poder seguir comptant amb els escolans després d'haver deixat la cota “si sos pares tenen gust de que estudeie més, y que d'esta manera tindrà lo dit mestre minyons a la ocasió que'ls haurà menester.”⁵⁶

SIMÓ I RAMIS, Llop (s. XVII-XVIII?)⁵⁷

Llop Simó, natural de Mataró, era fill del candler de cera Joan Pau Simó, el qual havia estat jurat de Consell de la Vila durant els anys 1656, 1666 i 1669.⁵⁸ El 1685 Llop Simó fou admès al magisteri de la parroquial de Santa Maria de Mataró sense opositar a causa d'haver estat “habilitat per mestre de capella en una oposició que ha tinguda en Santa Maria del Mar de la ciutat de Barcelona”.⁵⁹ Un cop efectuat el nomenament, el Consell li lliurà “un llibre gran tot ab solfa que conté cent trenta tres fulles ab cubertas de fusta dit Llibre de Completas de Pujol y és de dita Universitat.”⁶⁰

54. *Id. Ibid.*, 144.

55. Tal i com ja havia succeït abans durant el magisteri de Melcior Marquès amb un altre cantor de la capella. Cf. GIMÉNEZ I BLASCO, Joan. *Mataró en la Catalunya del segle XVII...*, 383.

56. ACA: Arx. Not. Mataró, 10.III.1677, publicat a GIMÉNEZ I BLASCO, Joan. “Els mestres de capella...”, 38.

57. *Id., ibid.*

58. Cf. REIXACH I PUIG, Ramon. *Els orígens de la tradició política liberal catòlica a Catalunya. Mataró, s. XVIII I XIX*. Mataró: Caixa d'Estalvis Laietana, 2008, 226-227.

59. Vegeu el seu testament a COSTA, Francesc. “La Capella de Música de Santa Maria de Mataró”, 40.

60. ACA: Arx. Not. Mataró, C-18, 2.X.1685, publicat a GIMÉNEZ I BLASCO, Joan. “Els mestres de capella...”, 38.

A l'arribada de Simó la capella comptava amb quatre cantors i un baixonista, però les dificultats econòmiques de la Universitat van menar el Consell de la Vila a prendre la decisió de "llevar la cantoria" i "desconduhir" el seu mestre de capella l'abril de 1691;⁶¹ això no obstant, la capella va ser reinstaurada l'any següent.

En el decurs dels catorze anys del magisteri de Llop Simó es produí un dur enfrontament entre el rector de la parroquial i el Consell de la Vila, que afectà de ple la figura del seu mestre de capella.

Simó pertanyia a una família ben situada en el mapa social i polític de Mataró, amb membres presents en el Consell de la Vila, però és molt probable que les consuetudinàries desavinences entre la Universitat i el rector de la parroquial fossin la vertadera causa del conflicte, ja que "lo concell és lo que legítimament té la allecció de mestre de capella o cant y lo senyor rector lo sol concentiment".⁶²

En el cas de Llop Simó es feu palès que la desavinença era profunda. El rector no acceptava la seva ratificació en el càrrec, i per tal de desbloquejar la situació, el Consell proposà al rector "fer venir lo mestre de la Seu de Barcelona per a examinar lo dit reverend Llop Simon per lo predict magisteri [...] però que abilitat que fos per dit mestre de la Seu, se li suplicava ara per les hores que dit senyor rector fos servit donar son concentiment", a la qual cosa el rector amb molta habilitat contestà que "li està molt be lo examen y que los senyors jurats fassen venir los examinadors que sian servits, que dit senyor rector donarà lo concentiment com se done lloch a ser examinats o entrar en lo examen totas las personas que voldran".⁶³ Amb aquestes paraules el rector expressava als jurats que s'avenia a acceptar el resultat d'una convocatòria oberta d'oposicions però no a un examen restringit.

El cert és que el mestre de la catedral de Barcelona s'excusà i es convocà un tribunal format per Francesc Espelt i Ignasi Vidal, els respectius mestre de capella i organista de Santa Maria del Mar, i Josep Puig, organista de Santa Maria de Mataró. Les proves es van realitzar al temple parroquial, entre el 2 i el 6 de desembre de 1692, i s'hi van presentar Josep Benet [Bernat], mestre de capella de Santa Maria de Vilafranca del Penedès,⁶⁴ Llop Simó i "lo licenciado Francisco Valls de la ciutat de Barcelona". El tribunal,

---

61. ACA: Arx. Not. Mataró, [C-18], f 22, publicat a GIMÉNEZ I BLASCO, Joan. "Els mestres de capella...", 32.

62. ACA: Arx. Not. Mataró, C-18, 24.VI.1691. Citat a GIMÉNEZ I BLASCO, Joan. "Els mestres de capella...", 32.

63. ACA: Arx. Not. Mataró, C-18, 20.I.1693. Citat a GIMÉNEZ I BLASCO, Joan. "Els mestres de capella...", nota 24, p 40

64. ACA: Arx. Not. Mataró, C-18, 15.IX.1691. Citat a GIMÉNEZ I BLASCO, Joan. "Els mestres de capella...", 33.

expressà com després de les proves “preguntas, contrapunt, abilitat de faristol, com de composició, abilitam lo dit licenciado Francisco Valls en primer lloch, per la molta satisfacció que ha donat en dit examen [...] en segon lloch abilitam lo dit reverend Llop Simon, prevere, y en tercer lloch abilitam lo dit licenciado Joan Benet.”⁶⁵

Malgrat el veredicta del tribunal, el Consell va acordar per majoria en consideració de les qualitats “y de la satisfacció que’s té experiencia ha donada y ésser estat abilitat per dits senyors examinadors y també per haver molts anys que ha exercitat lo dit magisteri de capella en dita esta vila, en tot lo qual temps ha donadad dit reverend Llop Simon cabal satisfacció y altres conveniencies se veuhen en sa eleccio sie elegit com elegenden ab lo present per mestre de capella de la present vila de Mataró al dit reverend Llop Simon.”⁶⁶

El rector, però, com era d’esperar, no va acceptar el seu nomenament, atès que “en virtud de justicia y de la paraula que donà y li donaren los senyors jurats y las perçonas elegidas, de donar dit magisteri al que seria judicat mes digne per lo examinador o examinadors que cridarien, com també per no poder donar-se lo benefici que’s dona per concurs al que està en segon lloch [...] dit rector li apar no poder servir a la Universitat e vila en lo que se li demana.”⁶⁷

Mentre el Consell de la Vila signava el nomenament a Llop Simó, el rector el rebutjava i admetia Francesc Valls a les distribucions de la parroquial.⁶⁸ La gravetat del conflicte, que tingué un important ressó popular en el seu moment, s’accentuà de forma progressiva. Les tensions arribaren fins a tal extrem que la Universitat determinà que totes les celebracions litúrgiques que la vila hagués de realitzar se celebressin a l’església del monestir dels carmelites descalços, fora del temple parroquial. La intervenció directa del virrei, el duc de Medina Sidonia, aconseguí apaiagar el debat; d’altra banda el plet arribà a la cúria romana el 1695, però finalment el tribunal de la Rota fallà favorablement als drets del Consell de la Vila.⁶⁹

---

65. Joan Bernat regí el magisteri de Santa Maria de Vilafranca del Penedès entre ca. 1691 i 1695. Cf. CUSCÓ I CLARASÓ, Joan. “Mestres de capella i organistes a Vilafranca del Penedès durant els segles XVII i XVIII”, *Bulletí de la Societat Catalana de Musicologia*, IV (1997), 205-212.

66. ACA: Arx. Not. Mataró, C-18, 15.IX.1691, publicat a GIMÉNEZ I BLASCO, Joan. “Els mestres de capella...”, 33.

67. *Id.*, *ibid.*

68. *Id.* *Ibid.*

69. Felip PEDRELL (a “Francesc Valls”, *Revista Musical Catalana*, 1907-1908) situà les oposicions de Mataró el 1688, i, segons ell, aquell mateix any rebé l’habilitació per al magisteri de la catedral de Girona. Tanmateix, no s’ha servat documentació que acrediti la seva presència a Santa Maria de Mataró, ni tampoc a Girona. Cf. *DMEHA*, 10.

Tanmateix, la transformació de les relacions internes entre el rector i els residents de la parroquial, on un grup de preveres advocava per reduir les atribucions del rector en favor de la comunitat, va menar a un canvi d'aliances en el propi Consell de la Vila. L'abril de 1699 la Universitat decidia recolzar els preveres defensors de la comunitat i a principis d'agost optava per cessar dels seus càrrecs el mestre de capella Llop Simó i l'organista Josep Puig, el qual es negà diverses vegades a entregar les claus de l'orgue.

Dos anys abans, el 1697, Llop Simó havia redactat un curiós testament satíric en el qual ordenava que en el dia de la seva sepultura

“[...] assistescan tots los minyons dexebles meus y cantian la missa he compost per això ab tres baxons, nou flaviols, tres tamborinos de corda, sis trompetes, trenta cornamuses, vuyt dotzenes de corns, vint y cinch cremelles, sis sonatrujes, dinou pifres, set cobles de ministrils, dos cents cegos ab diferents instruments. En lo segon cor, tota la armonia de un viscalabat, qu'és quan se casa un viudo, ab tots los instruments com són esquelles, e saltadors, tamborets, bacines y altres. En lo tercer los musichs dels alamanys ab tambos, timbales, cascabells, ab tota la vila que criden tant com puguan; advertint que vull que cridian a compas. Al cor de la capella vul totes les escombreiayres de Barcelona, totes les dones que venen tripes, terra de escudelles, sal, vidre trencat, bescuyts, peres cuytes, los que cridan aygua de ordi, orxata, y cada hu de ells que cantia lo vilancich que sap y ordinariament acostuma cantar”.⁷⁰

Desconeixem si la identitat d'aquest mestre de capella es podria relacionar amb la de Simó Llop, el qual regí el magisteri de la capella de Torroella de Montgrí a cavall dels segles XVII i XVIII, i hi testà el 1705.⁷¹

LAVERNI I MARQUÈS, Salvador (1675-1758)

Nascut a Mataró el 1675 en el si d'una família benestant, amb avantpassats músics i d'inquietuds espirituals⁷², és probable que la seva formació musical vingués de la mà del seu oncle baixonista Josep Marquès i del mestre de la parroquial Llop Simó. El 1699 fou nomenat mestre de capella de

70. Cf. GIMÉNEZ I BLASCO, Joan. “Els mestres de capella...”, 33-35.

71. COSTA, Francesc. *Migliaresi, documents històrics de Mataró*, 8 (1990), reproduït a Costa, Francesc. “La Capella de Música de Santa Maria de Mataró”, 40, i GIMÉNEZ I BLASCO, Joan. *Mataró en la Catalunya del segle XVII...*, 397.

72. Cf. MARQUÈS, Josep M., “Organistes i mestres de capella de la diòcesi de Girona”, *Anuario Musical*, 54 (1999), 117.

Santa Maria de Mataró, càrrec que regí fins a la seva jubilació el 1741. Traspassà a principis del 1758.⁷³ La major part de la seva obra es conserva al fons musical de l'església parroquial de Canet de Mar.⁷⁴

ARAU I MONTANER, Jaume († 1778)

Abans de regir el magisteri de Matarí havia estat mestre de capella de la col·legiata de Santa Anna de Barcelona. El 1772 estrenà el seu oratori *La paz y lustre buelto a su patria, simbolizado en el arca del Testamento, trasladada de Casa de Obededom a la Santa Ciudad de Sion*, amb motiu del trasllat de les relíquies de les Santes des del monestir de Sant Cugat a Mataró.⁷⁵ Abans de traspassar, el 1778, nomenà hereu dels seus béns a l'Ajuntament, a qui dóna “los llibres de música dits Borradors”. Disposà ser sepultat a la porta de l'església mataronina de Santa Anna sota una llosa amb la inscripció “hic jacet homo, minus nihil”, i que l'ofici de difunts “sia sens caramellas, que [...] es prova de ignorància de la cosa. Per lo tant sia el cant pla, sèrio, igual y pausat, que és més señor, devot y plausible”.⁷⁶ Dins l'inventari de les seves pertinences hi havia una guitarra.

BASSOLS I GELABERT, Miquel (1743-?)

Nasqué a Mataró el 1743, fill d'un passamaner provinent de la vila de Castelló d'Empúries. Exercí el magisteri de la parroquial de Mataró entre 1779 i 1810. El seu caràcter controvertit provocà diversos enfrontaments amb l'organista i els músics.⁷⁷

---

73. Tal i com ho palesa l'estreta relació entre la família Laverni i Sant Josep Oriol. Vegeu, GREGORI, Josep Maria, “Sant Josep Oriol i Tomàs Milans, notes per a una hagiografia musical”, *Campos interdisciplinaries de la musicologia*. Madrid: Sociedad Española de Musicología, 2001, vol. II, p. 861-884.

74. Cf. XIMENES, Maria Teresa. “Salvador Laverni (1675-1758), assaig biogràfic i musicològic”, *Revista Catalana de Musicologia*, IV (2010).

75. Cf. BONASTRE I BERTRAN, Francesc – GREGORI I CIFRÉ, Josep Maria. *Inventaris dels Fons Musicals de Catalunya. Volum 2/1, 2/2: Fons de l'església parroquial de Sant Pere i Sant Pau de Canet de Mar* (Arxius i documents. Eines de recerca, núms. 5/1 i 5/2). Barcelona: Departament de Cultura i Mitjans de comunicació de la Generalitat de Catalunya, 2009.

76. CORTÉS, Francesc. *Cent cinquanta anys de la missa de Mn. Blanch: Una partitura viva*. Mataró: Administració de les Santes, 1998.

77. COSTA, Francesc. “La Capella de Música de Santa Maria de Mataró”, 43.

MITJANS, Antoni (s. XVIII-XIX)

Exercí el magisteri de la capella de música de Santa Maria entre 1810 i 1815,⁷⁸ tot i que alguns autors del s. XIX, com Campderà i Thos, el situaren com a organista de la parroquial.⁷⁹ El gener de 1815 va ser admès en el magisteri de l'orgue de la catedral de Tarragona, càrrec que exercí fins el 1825.⁸⁰

ALBERICH, Honorat (1786-1836)

Nasqué el 1786 a Sant Joan de les Abadesses. El 1807 quedà en primer lloc en les oposicions al magisteri de la col·legiata de la seva vila natal, tanmateix la plaça fou atorgada a R. Brunells. Fou organista de la parroquial d'Oliana fins a principis del 1815, i tenor de la catedral de Barcelona.⁸¹ El 1815 fou admès per regir la capella de música de Santa Maria de Mataró. Hi romangué solament cinc mesos, a ran d'un seguit de desavinences amb el Consell de la Vila. Durant l'estiu d'aquell mateix any, es desplaçà a Olot, on acceptà el magisteri de la capella de la parròquia de Sant Esteve, càrrec en el que romangué des del 1816 fins al 1836, data del seu traspàs.⁸²

BERTRAN I SASTRE, Bernat (1774-1815)

Nasqué el 1774 a Barcelona, on es formà amb F. Queralt, mestre de capella de la catedral. El 1796 obtingué el benefici de tenor primer de la catedral de Girona, i sense deixar la capella gironina, oposità sense èxit al magisteri de Castelló d'Empúries (1797) i a una plaça de tenor a la catedral de Barcelona (1803).⁸³ El 22 de setembre de 1815, l'Ajuntament de Mataró li oferí el magisteri de la parroquial, el 14 d'octubre de 1815 deixava Giro-

---

78. *Id.*, *ibid.*

79. REIXACH I PUIG, Ramon. *Els orígens de la tradició...*, 225.

80. Aquest fou el cas de CAMPDERÀ, Francisco. *DESCRIPCIONES / ALGUNOS INSTRUMENTOS / PARA ENSEÑAR Á LOS CIEGOS LAS PRIMERAS LETRAS / Y / LA ESCRITURA EN NOTAS DE MUSICA / POR / D. JAIME ISERN...* Barcelona: F. Oliva, 1837, i Thos, Therenci. *Biografies de D. Jaume Isern y Colomer y D. Carles Isern y Viñas*. Mataró: F. Horta, 1889.

81. Cf. RAMON VINYES, Salvador. *Los órganos de la catedral de Tarragona*. Tarragona: Obra Cultural de la Caja de Ahorros Provincial de Tarragona, 1974, 39.

82. MASMM: *Arxiu del rector*, doc. s. n.

83. Cf. CIVIL I CASTELLVÍ, Francesc. *El fet musical a les comarques gironines en el lapse de temps 1800-1936*. Girona: Caja de pensiones para la vejez y de ahorros de Cataluña, 1970, 102, 110; MONELLS I LAQUÉ, Carme. "El Fons Musical de l'església de Sant Esteve d'Olot", 207-213.

na per entar de mestre de capella a Mataró, però finà inesperadament el dia abans de signar l'acta del seu nou nomenament.⁸⁴

MENÉNDEZ, Josep († 1866)

Nascut a Barcelona, regentà de forma interina el magisteri de la capella de Santa Maria entre 1815 i 1816.⁸⁵ El 1817 fou admés al magisteri de la catedral de Lleida.⁸⁶

BERGA I VALART, Marià († 1867)

Regí el magisteri de la capella de Santa Maria de Mataró entre 1821 i 1823, any en què, a causa del seu tarannà liberal, emigrà a Amèrica, on, segons Saldoni, disfrutà d'una reconeguda reputació. Morí repentinament a la plaça Palau de Barcelona el 10 de novembre de 1867.⁸⁷

POCH I ALOM, Marià (s. XIX)

Marià Poch, fill d'un vidrier de Cruïlles establert a Mataró, amb ascendants musicals en les branques de la seva família, va regir primer amb caràcter interí el magisteri de Santa Maria de Mataró, entre 1816 i 1821, i després amb la plaça en propietat, entre 1823 i 1830. Es va veure implicat en causes judicials de la seva família paterna relacionades amb la Guerra del Francès.⁸⁸

DORDA I LLOVERES, Baltasar (1802-1839)

Nasquè a Mataró. Inicià la seva formació a la capella de música de Santa Maria, amb Antoni Mitjans, i la completà a Barcelona amb Francesc Andreu, Francesc Queralt i Mateu Ferrer. Regí els magisteris de l'orgue, 1820-1830, i de la capella, 1830-1833, de la parroquial de Mataró.⁸⁹ Traspassà en

---

84. Cf. *DMEHA*, 2; BONASTRE, Francesc. *B. Bertran. Simfonia en Mi bemoll major*. Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 1991.

85. MASMM: *Arxiu del rector*, doc. s. n.

86. REIXACH I PUIG, Ramon. *Els orígens de la tradició...*, 227.

87. *DBBEME*, III, 261 i IV, 202; MUJAL ELIAS, Juan. *Leria. Historia de la Música*. Lleida: Dilagro, 1975, p. 117 i 122; *DMEHA*, 7.

88. *DBBEME*, III, 309; REIXACH I PUIG, Ramon. *Els orígens de la tradició...*, 227.

89. REIXACH I PUIG, Ramon. *Els orígens de la tradició...*, p. 227-228 i GUANYABENS, Nicolau. "La Capella de música de Santa Maria", *Felibrejada*, LXXXVII (2008), 4-5.

olor de santedat i poc abans de finir, demanà que fossin cremades les seves composicions.⁹⁰

ROURA I MESCLANS, Jaume (1788-1853)⁹¹

Nascut a Mataró, es formà a la capella de Santa Maria, on ocupà una cabiscollia el 1805. El 1830 va oposar amb B. Dorda al magisteri de la capella mataronina, i en obtenir la plaça aquest darrer, Roure va pleitejar amb l'Ajuntament. Dorda, que exercia els dos magisteris, va renunciar a ambdós el 1833; a partir d'aquella data Roure fou nomenat mestre de capella de la parroquial, càrrec que exercí fins al seu traspàs el 1853.⁹²

BLANCH I PUIG, Manuel (1827-1883)

Nascut a Mataró. Inicià la seva formació musical amb Josep Roure, germà de Jaume Roure, i a la capella de Santa Maria amb aquest darrer i amb l'organista Jaume Isern. El 1842 obtingué una plaça de xantre supernumerari i el 1848 començà a escriure la Missa de Glòria, coneguda amb el nom de *Missa de les Santes*, obra que se segueix interpretant cada any amb motiu de la festivitat de les santes Juliana i Semproniana, patrones de Mataró.⁹³ El 1853, a ran del traspàs de Jaume Rore, fou nomenat mestre de capella de Santa Maria, càrrec que exercí fins el 1883.⁹⁴

MAS I OLIVER, Francesc (1827-1883)

Regí el magisteri de la capella de Santa Maria de Mataró entre 1884 i 1909,⁹⁵ tot i que en els darrers anys el suplí Josep Molé i Gelabert (1873-1926), mestre de capella de la parròquia de Sant Joan i Sant Josep de Mataró.⁹⁶

---

90. REIXACH I PUIG, Ramon. *Els orígens de la tradició...*, 228.

91. *DBBEME*, I, 113-119.

92. REIXACH I PUIG, Ramon. *Els orígens de la tradició...*, 228.

93. Cf. CORTÈS I MIR, Francesc. "Roure, Jaime", *DMEHA*, 9.

94. CORTÈS, Francesc. *Cent cinquanta anys de la Missa de Mn. Blanch: Una partitura viva*. Mataró: Administració de les Santes, 1998.

95. MAS Y OLIVER, Francisco. *Biografía del Rdo. D. Manuel Blanch, Pbro.* Mataró: F. Horta, 1889.

96. *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, XVII (1983), 40-43. Documentació: "Escrip-tura de nomenament de mestre de capella de Santa Maria, a favor de Mn. Francesc Mas i Oli-ver (1884)".

FARGAS I HERAS, Joan (1875-1944)

Nascut a Barcelona, regí la capella de la parròquia de Jesús de Gràcia i el 1910 guanyà la plaça del magisteri de capella de Santa Maria de Mataró, el qual exercí fins el 1944.

PAGÈS I RAMIRO, Narcís (1908-2006)

El 1946 fou nomenat mestre de capella i organista de Santa Maria de Mataró, càrrec en el que romangué fins el 1983.⁹⁷

3. ORGANISTES

PORTELL, Antoni († 1638)

Antoni Portell és el primer organista de Santa Maria de Mataró del qual se'n conserva notícia; entre 1591 i 1593 sonava l'instrument obrat per M. Serdanya el 1536.⁹⁸ L'orgue fou refet per Josep Bordons i A. Portell reprengué el seu càrrec a partir del 1596, mitjançant la signatura d'una concòrdia en què s'instituí aquest ofici sota el patronat del Consell de la Vila. Tanmateix, el rector de Santa Maria —tal i com succeïa amb el magisteri del cant—, conservava el seu dret a vetar el nomenament de la Universitat. La condició eclesiàstica que requirien ambdós oficis, amb el conseqüent dret a la residència i a la participació en les distribucions de la parroquial, feia que els seus obtentors, tot i ser nomenats pel Consell, depenguessin en darrer terme del rector a l'hora de ser admesos en el seu ofici. La documentació permet confirmar la presència de Portell en el magisteri de l'orgue fins el 1638.⁹⁹

SALVADOR I FONTANALS, Jaume († 1653)

Pocs dies després del traspàs de Joan Pau Pujol (1570-1626), mestre de capella de la catedral de Barcelona, i juntament amb Francesc Amigó, Tomàs Cirera i Josep Reig —d'altres probables condeixebles de Pujol—,

---

97. ADAN I FERRER, Lluís. "Les obres del pare Àngel Rodamilans al Museu Arxiu", *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, 65 (1999), 18-21.

98. Cf. CABOT I SAGRERA, Neus – PATRICIO I ÀVILA, Helena. "Mossèn Narcís Pagès i Ramiro...", 33.

99. CORTÉS, Francesc. "La música a Mataró en l'època de Joan Pau Pujol", 70-73.

Jaume Salvador va adquirir en la subhasta pública dels lots de música de Pujol “sinch llibres de quart de cant per quatre sous”;¹⁰⁰ d'altra banda, les germanes de Pujol el van escollir com a marmessor, la qual cosa palesa els lligams d'amistat que degueren unir les figures d'ambdós músics.¹⁰¹

L'any següent, el 1627, Jaume Salvador oposità, sense èxit, a l'organistia de Santa Maria del Mar,¹⁰² i el 1628 exercia de coadjutor de Lluís Ferran i Ferrament, àlies Vila, en el magisteri de l'orgue de la catedral de Barcelona. Jaume Salvador regí l'organistia de Santa Maria de Mataró des de del 1639 —tot i figurar entre els residents de la parroquial des de l'octubre del 1637—, fins al seu traspàs, el 1653.¹⁰³

PUIG, Josep († 1706)

Figura com a organista de Santa Maria de Mataró des del 1652. El 1699, juntament amb el mestre de capella, va ser destituït del seu càrrec pel Consell de la Vila, a instàncies del rector, però el recurs que presentà al tribunal eclesial va prosperar i, finalment, fou rehabilitat en el seu càrrec atès que era a perpetuïtat. Exercí el magisteri durant més de cinquanta anys fins que finà al gener de 1706.¹⁰⁴

FEIXES, Joan (s. XVIII)

El llicenciat Joan Feixes va regir el magisteri de l'orgue de Santa Maria de Mataró entre els anys 1706 i 1714. Durant uns mesos d'aquell darrer any, el càrrec va ser ocupat de forma interina pel mataroní Joan Simon i Portell († 1714).¹⁰⁵

VILA, Josep († 1730)

Exercí l'organistia de Santa Maria de Mataró el 1699, a ran de la destitució de Josep Puig, hi renuncià poc després, però reprengué el càrrec d'organista fins el 1719.¹⁰⁶

---

100. *Id.*, *Ibid.*, 61-63.

101. PAVIA I SIMÓ, Josep. *La música a la catedral de Barcelona...*, 191.

102. *Id.*, *ibid.*, 258.

103. BALDELLÓ, Francisco. “La Música en la Basílica Parroquial de Santa María del Mar, de Barcelona (Notas Históricas)”, *Anuario Musical*, XVII (1962), 209-241.

104. REIXACH I PUIG, Ramon. *Els orígens de la tradició...*, 224.

105. *Id.*, *ibid.*

106. *Id.*, *ibid.*, 224-225.

CODINA, Marià (s. XVIII)

Marià Codina substituï Josep Vila en el magisteri de l'orgue entre 1722 i 1731, datà en què marxà a Santa Maria del Mar a causa del mal estat en què es trobava l'orgue de la parroquial.¹⁰⁷ Entre 1750 i 1761, Marià Codina exercí el magisteri de l'orgue de la vila de Perelada.¹⁰⁸

PARERA, Lluís (1703-1783)

Nascut a Barcelona, va ser organista de la parròquia de Sant Miquel del Port de Barcelona. El 1734 fou nomenat, sense oposicions, organista de Santa Maria de Mataró, i exercí el seu magisteri fins el 1778.¹⁰⁹ Va inaugurar el nou instrument obrat per l'orguener Antoni Boscà el 1736.¹¹⁰

BASSOLS I GELABERT, Miquel (1743-?)

Miquel Bassols, escolà d'orgue de Banyoles, havia estat mestre de capella de La Selva de Mar el 1775.¹¹¹ Abans de substituir a Jaume Arau al capdavant de la capella de Santa Maria de Mataró,¹¹² assumí l'organistia de la parroquial entre 1778 i 1779.¹¹³

CORRETTGERS, Josep (s. XVIII)

Josep Corretgers va assumir el magisteri de l'orgue de Santa Maria de Mataró entre els anys 1794 i 1798.¹¹⁴

---

107. COSTA, Francesc. "La Capella de Música de Santa Maria de Mataró", 44; REIXACH I PUIG, Ramon. *Els orígens de la tradició...*, 225.

108. REIXACH I PUIG, Ramon. *Els orígens de la tradició...*, 225.

109. MARQUÈS, Josep M., "Organistes i mestres de capella de la diòcesi de Girona", 114.

110. COSTA, Francesc. "La Capella de Música de Santa Maria de Mataró", 44; REIXACH I PUIG, Ramon. *Els orígens de la tradició...*, 225.

111. CORTÉS, Francesc. "L'orgue català durant el segle XVIII: L'orguener Antoni Boscà i l'orgue de Santa Maria de Mataró". *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, XLVIII (1994), 19-33.

112. MARQUÈS, Josep M., "Organistes i mestres de capella de la diòcesi de Girona", 116.

113. Cf. *supra* I. Mestres de Capella.

114. COSTA, Francesc. "La Capella de Música de Santa Maria de Mataró", 44.

OBRADORS I CAMPRUBÍ, Joan († 1810)

Fill d'un sastre de Moià, Joan Obradors rebé el nomenament d'organista de Santa Maria de Mataró el 23 d'agost de 1798, i el 29 d'agost s'escripturà la seva admissió com a resident de la parroquial.¹¹⁵ Tingué cura de l'organistia fins al seu traspàs, el 1810.

MATARRODONA, Josep (1787-?)

Succeí Obradors a l'orgue de la parroquial de Santa Maria de Mataró el 1810 i romangué en el magisteri fins el 1814. Matarrodona, comptava amb vint-i-tres anys d'edat i provenia del monestir de Sant Pere de Besalú, on hi regia l'organistia. El magisteri de l'orgue de Mataró li fou conferit mitjançant les oposicions que es van celebrar entre l'11 i el 15 d'agost de 1810, a les qual hi van concòrrer Antoni Mitjans, Josep Puig i Josep Matarrodona.¹¹⁶

DIUMERÒ I SAURÍ, Cristòfol (s. XVIII-XIX)

Cristòfol Diumerò ocupà de forma interina el càrrec d'organista de Santa Maria de Mataró entre els anys 1814 i 1815, any en què passà a residir a Granollers. Després de la renúncia de Matarrodona el 1814, l'Ajuntament va concedir el magisteri a José de Molina, cantor contralt de la catedral de Màlaga, el qual, però, mai va arribar a prendre'n possessió. Diumerò actuà de forma interina fins al nomenament de Josep Menendez.¹¹⁷

MENÉNDEZ, Josep († 1866)

Resident a Barcelona, fou nomenat organista de la parroquial de Santa Maria de Mataró el 12 de desembre de 1815.¹¹⁸ Pocs dies després i a ran de l'òbit inesperat de Bernat Bertran, sol·licità fer-se càrrec del magisteri de la capella, la qual cosa li fou conferida amb caràcter interí.¹¹⁹ El 1817 accedí al magisteri de la catedral de Lleida, a qual renuncià el 1824 per passar a regir l'organistia de la parròquia de Sant Miquel de Barcelona.¹²⁰

115. *Id.*, *ibid.*

116. REIXACH, Ramon. *Els pares de la República. El patriciat a la Catalunya urbana moderna. Mataró, s. XV-XVIII*. Mataró: Caixa d'Estalvis Laietana, 2006, p. 312.

117. MASMM: *Arxiu del rector*, doc. s. n.

118. MASMM: *Arxiu del rector*, doc. s. n.

119. MASMM: *Arxiu del rector*, doc. s. n.

120. *Cf. supra*. I. Mestres de Capella.

BOSCH I PONTIUS, Martí (s. XIX)

Ocupà la plaça d'organista de la parroquial de Sant Maria de Mataró, probablement, entre 1817 i principis de 1820, data en què presentà la dimissió del seu càrrec.¹²¹

DORDA I LLOVERES, Baltasar (1802-1839)

Regí el magisteri de l'orgue de Santa Maria de Mataró entre els anys 1820 i 1830, i, posteriorment, el de la capella de la parroquial entre 1830 i 1833.¹²² Tanmateix, es conserva un document, datat el 16 d'octubre del 1815, en el qual l'Ajuntament ja el nomenava organista interí.¹²³ El 7 de gener de 1820, Dorda presentà un memorial a l'Ajuntament en el qual manifestava que davant la vacant del magisteri de l'orgue, a causa de la dimissió de Martí Bosch i Pontius, ell s'oferia per al càrrec; tanmateix, sol·licitava que acceptessin amb caràcter interí a Tomàs Collell, mentre ell culminava els seus estudis de composició a Barcelona, amb Francesc Queralt, mestre jubilat de la catedral, i amb l'organista Mateu Ferrer.¹²⁴ El 1824 oposità a l'organistia de Santa Maria del Mar, i el 1829 a la de la catedral de Girona.¹²⁵

ISERN I COLOMER, Jaume (1798-1880)

Cec de naixement, Jaume Isern es formà amb Antoni Mitjans a Mataró i a la catedral de Tarragona. El 1830 ocupà de forma interina els magisteri de l'orgue de Santa Maria de Mataró, fins que rebé el seu nomenament el 1840, a ran del traspàs de Dorda. Regí el magisteri fins el 1880, un llarg període en el que formà un nombrós estol de deixebles, entre els quals excel·liren Manuel Blanch, Nicolau Guanyabens, Francesc Mas i Lluís Viada. Dissenyà un mètode i un conjunt d'aparells de lectura, càlcul i música per a la formació d'invidents, anterior al de Braille, el qual fou adoptat a les escoles de Londres i Madrid, i li reportà reconeixements internacionals. Va ser acadèmic de la Real Academia de Ciencias Naturales y Artes de Barcelona.¹²⁶ El

---

121. *DBBEME*, III, 261 i IV, 202; MUJAL ELIAS, Juan. *Leria. Historia de la Música*. Lleida: Dilagro, 1975, p 117 i 122; *DMEHA*, 7.

122. MASMM: *Arxiu del rector*, doc. s. n.

123. Cf. *supra*. I. Mestres de Capella.

124. MASMM: *Arxiu del rector*, doc. s. n.

125. MASMM: *Arxiu del rector*, doc. s. n.

126. CIVIL I CASTELLVÍ, Francesc. *El fet musical a les comarques gironines...*, 23.

1865, durant el seu magisteri, es va estrenar el nou orgue construït per Gaietà Vilardebó i costejat pel propi Isern.¹²⁷

PUIGSECH I COMELLES, Salvador (1856-?)

L'organista vigatà Salvador Puigsech va començar a regir el magisteri de l'orgue de Santa Maria de Mataró el 2 d'octubre del 1880. En aquesta ocasió, i de forma excepcional, el seu nomenament el feu el rector i la comunitat de preveres de la parroquial, els quals el van presentar després a l'Ajuntament.¹²⁸ Puigsech romangué al capdavant de l'organistia fins el 1884.

VIADA I CASTELLÀ, Lluís (1849-1934)

El mataroní Lluís Viada es formà amb Jaume Isern. A partir del 1862 començà a actuar de coadjutor en el magisteri de l'orgue de Santa Maria. El 1885 fou nomenat organista de la parroquial de Mataró, càrrec que exercí de forma ininterrompuda fins el 1927. Un any abans encara va poder estrenar el nou instrument obrat per l'orguener Gaietà Estadella, damunt del portal major de la basílica.

GORGS I RABAT, Ferran (s. XX)

Fou nomenat organista de Santa Maria de Mataró el 1934.¹²⁹

Josep Maria GREGORI I CIFRÉ
Vilassar de Mar, tardor del 2009

---

127. CORTÈS I MIR, Francesc. "Isern", *DMEHA*, 6.

128. COSTA, Francesc. "La Capella de Música de Santa Maria de Mataró", 47.

129. MASMM: *Arxiu del rector*, doc. s. n.

Per citar aquest document: <http://ddd.uab.cat/record/125764>

II. FONS LLUÍS VIADA I CASTELLÀ

Lluís Viada i Castellà nasqué a Mataró el 17 de desembre de 1849, fill de Lluís Viada, teixidor, i de Salvadora Castellà,¹ al carrer de sant Joan; el seu avi patern era mitjer, mentre l'avi matern, Salvador Castellà, era pescador. En el si de la família s'hi trobaven varis sacerdots.²

Tot i que desconexem el transcurs de la seva infància, se sap que als deu anys d'edat acompanyava al seu mestre, Jaume Isern i Colomer (1798-1880), cec de naixement, a l'orgue de Santa Maria.³ Viada fou alumne gratuït de l'Escola Municipal de Música de Mataró, creada el 1840, i dirigida per Jaume Isern. Lluís Viada fou el deixeble preferit del mestre Isern, amb ell seguí els estudis musicals durant més d'onze anys,⁴ aprengué piano i orgue, i alhora rebé una completa formació musical.⁵ D'altra banda, les vetllades literario-musicals del petit cenacle que es conglomerava a l'entorn de Jaume Isern, degueren estimular la vessant artística del jove Viada.⁶

Viada actuava de manxaire a l'orgue de Santa Maria durant l'organistia de Jaume Isern,⁷ però el 3 de juliol de 1862, arran del prematur traspàs del fill de Jaume Isern, Carles Isern i Viñas,⁸ Viada es convertí en el substitut

---

1. REIXACH I PUIG, Ramon. *Els orígens de la tradició...*, 226.

2. MASMM: *Baptismes 1845 / a / 1850*, vol. 33, f. 184.

3. Cf. "Luis Viada y Castellà". *Fiestas de las Santas*, (1957), s. p.

4. R. C., "Lluís Viada i Castellà" *El Pensament maria. Bisetmanari d'acció catòlica*, MDCCIX (1934), 2. Ací mateix hom fa esment del "seu caràcter extremadament reservat i tímid".

5. GURRERA I LLUCH, Montserrat, "L'ensenyament de cecs i sordmuts al Mataró del Segle XIX (1835-1868). *Sessió d'Estudis Mataronins*, XX (2004), 137-155.

6. En la vessant harmònica se sap que seguí el mètode d'Hilarion Eslava. Cf. J. S. O, "Lluís Viada i Castellà", *El Diari de Mataró*, Any XIX, núm. 3325, 10-IX-1934, 3.

7. Cf. BARTRA, J., "L'art musical a Mataró". *El Pensament Maria*, CDLVII (1922). Bartra fa menció de músics com Olebull, [Antonio] Bazzini, [Antonio] Pico i Miralles. L'autor esmenta que fou precisament arran de la visita d'aquest últim a l'Ateneu Mataronès el 1866, que Viada començà a treballar afanosament per "adquirir força de munyeca i agilitat de dits, llargues hores durant molts dies, tocava els difícils estudis de Czerny en el teclat de un harmònim [podria tractar-se del que hi havia als RR. PP. Escolapis de Santa Anna] duríssim de pulsació i sense l'atractiu de la harmonia, car per no molestar ningú, ni maniobrava les manxes. I després de sortir-ne amb les mans i els punys adolorits i embotornats, se n'anava a guanyar el pa de casa, donant lliçons i suplint, quan s'esqueia, al seu mestre".

8. VILADEVALL I MALGÀ, Lluís, "Lluís Viada i Castellà (1849-1934)", *Diari de Mataró*, any XII, núm. 3409, Festes de Nadal 1934, 3.

del coadjutor en el magisteri de l'orgue. A mesura que les facultats de Jaume Isern anaven minvant, Viada el començà a suplir també en les classes particulars.⁹ Cada cop més establert en la funció d'organista, seguí freqüentant la parròquia de Santa Maria. El 3 d'abril de 1877, a causa de la feridura del seu mestre, obtingué la plaça del magisteri, el qual exercí sense interrupció fins el 1927.¹⁰

Tammateix, Salvador Puigsech i Comellas fou l'organista nomenat pel rector després de la mort de Jaume Isern, el 18 de juliol de 1880. Puigsech exercí de forma oficial el magisteri entre 1880 i 1884, mentre Lluís Viada seguia actuant durant les celebracions de major solemnitat. Probablement, Viada no pogué aconseguir finalment la titularitat de la plaça, ja que l'Ajuntament exigia que fos prevere o que es trobés en disposició de rebre els sagrats ordes, i Viada no complia cap d'aquells requisits.

Tres anys més tard, Viada lluità per una nova plaça, la de Mestre de Capella de Santa Maria de Mataró. El 1883, a ran del traspàs de Manuel Blanch i Puig, va oposar, juntament amb Gaspar Collet i Francesc de Paula Mas i Oliver al magisteri de la capella de la parroquial, però fou descartat d'entrada perquè mai havia ocupat una plaça similar.¹¹ Hom escollí pel càrrec a Francesc de Paula Mas i Oliver, mestre de cant del Seminari Conciliar de Barcelona, el qual havia estat, des del vuit anys, escolà del cor de Sant Maria de Mataró, després, supernumerari de la capella, i, finalment, cabiscol. Durant els darrers anys del mestratge de M. Blanch, Mas fou l'encarregat de suplir-lo durant les seves absències.

El 1885, l'Ajuntament concedí a Lluís Viada la plaça d'organista de la parroquial. Així consta en la sessió del 30 d'abril de 1885:

“... se leyó y aprobó un dictamen del Departamento central emitido en méritos del expediente sobre provisión de la plaza de organista de la parroquial de Sta Maria y a su tenor acordó el Ayuntamiento proveerla en la persona de D. Luis Viada y Castellá único aspirante comparecido dentro del plazo del concurso abierto a tal efecto, acordandose ademas autorizar á los Señores Alcalde Presidente, concejal síndico e infrascrito secretario para la otorgación de la correspondiente escritura en la forma acostumbrada.”¹²

9. Acomplia la funció de substitut durant les absències del seu pare.

10. Cf. “Lluís Viada y Castellá”. *Fiestas de las Santas*, (1957), s. p. De tota manera, J. S. O. a “Lluís Viada i Castellá” —*Diari de Mataró*, Any XII, núm. 3325, 10-IX-1934, 3—, relata que començà a fer les substitucions amb 14 anys, un any posterior de la mort del jove Carles Isern.

11. Cf. “Lluís Viada i Castellá” *El Pensament marià*, 2. Aquesta data no es pot confirmar ja que no surt a cap de les Actes de l'Ajuntament d'aquest any. A més, no concorda ja que la feridura li vingué a l'agost de 1877.

12. AMM: *Acords*, 15 de novembre de 1883, 27 de novembre de 1883, 4 de desembre de 1883 i 18 de desembre de 1883.

Un any més tard, el 18 d'abril de 1886, esposà Eulalia Astort i Lleonart.¹³ El matrimoni engendrà quatre fills: Teresa, nascuda el 27 de febrer de 1887;¹⁴ Lluís, nascut el 9 d'octubre de 1888;¹⁵ Francesca, nascuda el 22 de desembre de 1889;¹⁶ i Concepció, nascuda el 12 de gener de 1893.¹⁷

Tot i que li oferiren diferents places i càrrecs importants, força més remunerats, Lluís Viada romangué durant tota la seva vida a la cadireta de l'orgue de la basílica de Santa Maria.¹⁸ Tammateix, uns anys després del seu traspàs, *El Diari de Mataró* publicà una article en el que hom assegurava que “prou arribà a penedir-se'n en els últims temps de la seva vida del reduït rendiment de la seva professió.”¹⁹

La vida de Lluís Viada transcorregué tocant en totes les funcions religioses de Mataró —a excepció de les de la parròquia de Sant Josep—, i també donant lliçons de piano en diverses cases de la ciutat. De la seva faceta pedagògica en són testimoni les petites composicions per a piano que escriví, adaptades als coneixements i, possiblement, al temperament dels seus deixebles.²⁰

Viada interpretava amb fidelitat obres de diferents èpoques i autors però tingué una altra particularitat innegable: era un reputat improvisador.²¹ A més, podia transportar les composicions al to que convingués. La seva memòria musical, sobretot en la seva joventut, era extraordinària, ja que li permetia tocar o transcriure una composició musical la primera vegada de sentir-la, i interpretar de memòria durant llargues hores, fins i tot, òperes senceres.²² Lluís Viada va formar part de varis grups de càmara, esent pot-

13. AMM: *Acords*, 30 d'abril de 1885.

14. MASMM: M. 17, f. 71. La seva esposa comptava amb 22 anys d'edat.

15. MASMM: B. 43, f. 125.

16. MASMM: B. 43, f. 204. Escrit a mà, a posteriori, consta l'anotació “contrajo canónico matrimonio en la Parroquia de Guadalupe de Nueva York el 19 de Octubre de 1912 con Soledad Carmona Sangrimieti”.

17. MASMM: B. 44, f. 35. En el llibre de Baptisme el seu primer nom és Salvadora. Tammateix, he volgut deixar el nom que apareixia en l'esquela del seu difunt pare ja que probablement seria el nom que faria servir en vida. Es casà el 24 d'abril de 1918 amb Antoni Baladia i Sala.

18. MASMM: B. 44, f. 246. Cf. MASMM: M. 20, f. 435, on s'indica que es va casar [amb Juan Esquerra] al Santuari de Nostra Senyora de la Misericòrdia de Canet de Mar.

19. Cf. “Lluís Viada i Castellà” *El Pensament marià*, 2.

20. SOLÀ I SANFELIU, Josep. “Una vida rectilínia”, *El Diari de Mataró*, any XII, núm. 3409, Festes de Nadal de 1934, 5.

21. Els Ms 65 i 83 vénen dedicats als seus deixebles Pepita Bartomeu i Miquel i Josep Bartomeu. El Ms 83 fou copiat per la mateixa Pepita Bartomeu.

22. Cf. “Lluís Viada i Castellà” *El Pensament marià*, 2. D'altra banda, J. S. O., a “Lluís Viada i Castellà”, *El Diari de Mataró*, Any XIX, núm. 3325, 10-IX-1934, 3, corrobora i amplia la informació esmentant que feia “improvitzacions genials i fragments de música simfònica de Beethoven, Mendelsson, Schuman, que ell arranjava instantàniament per orgue.”

ser el més notable el que formà amb Gaspar Gual, violí, Enric Constans, viola, i Teodor Solà, piano.

Lluís Viada fou víctima d'una malaltia que, a partir del 1927, el privà de continuar en l'exercici del seu càrrec d'organista de Santa Maria.²³ Traspassà l'1 de setembre de 1934, i el 4 d'octubre se li féu un concert musical-literari d'homenatge a la Sala Cabanyes de Mataró.²⁴

El Museu-Arxiu de Santa Maria de Mataró acull, entre els seus fons musicals, el llegat de Lluís Viada. Es tracta d'un fons en el que hi predominen els gèneres propis del repertori litúrgic i religiós de finals del segle XIX —misses, rèquiems, cants espirituals, lletres, rosaris, trisagis—, escrits per a diversos formats vocals, des de una fins a cinc veus, amb acompanyament d'harmonium, orgue o piano. Dins del seu repertori són de destacar els Rèquiem (Ms 69 i 70). D'altra banda, l'absència de partitures religioses pensades per a veus i instruments, posen de manifest que la capella de música no disposava d'instrumentistes per a les festivitats més usuals, i comptava, solament, amb el petit grup dels cantors, acompanyats a l'orgue pel mestre Viada.

NEUS CABOT I SAGRERA
Mataró, tardor del 2009

---

23. VILADEVALL I MALGÀ, Lluís. "Lluís Viada i Castellà (1849-1934)", *El Diari de Mataró*, Any XII, núm. 3409, Festes de Nadal 1934, 3.

24. Cf. "Lluís Viada i Castellà" *El Pensament marià*, 2.

III. FONS JOAN FARGAS I HERAS

Joan Fargas i Heras nasqué a Barcelona el 24 d'octubre de 1875.¹ Fill natural de Dª Fausta Fargas i Heras.² Cursà Humanitats, Filosofia i Teologia Dogmàtica, prestant al mateix temps els seus serveis d'escolà i sagristà per ajudar a la seva mare. Ingressà en el seminari de Barcelona per continuar els estudis de teologia moral, i és probable que fos deixeble de Josep Ribera i Miró (1839-1921).³ Els seus primers càrrecs foren els de coadjutor de la parròquia de San Esteve de Palautordera (1901-1905), mestre de capella i organista de la parròquia de Jesús de Gràcia⁴ i capellà del convent de monges salesas de Barcelona (1905-1910).⁵

Atenent a l'anunci oficial del *Diari de Mataró*, es pot apreciar que podia optar a la plaça de Mestre de Capella tant un sacerdot com un seglar, el qual hauria de “[...] 1º Armonizar a cuatro voces un bajo propuesto por el tribunal, en el término de cuatro horas. 2º Componer una melodía religiosa que no exceda de veinte compases, á una voz y órgano, en el tono y compàs exigido por el Jurado, teniendo seis horas de tiempo para ello. 3º Instrumentar en el término de ocho horas un fragmento de veinte compases que presentará el Tribunal [...]”⁶ format per Josep Masvidal, Josep Roig, i Lluís Viada.

El 1910 es presenta a oposicions al magisteri de Sant Maria de Mataró, la plaça del qual es trobava vacant a causa de l'ascens de Francesc de P. Mas i de l'òbit de Gaspar Collet, que deixà lliure una plaça de cabiscol. El mes-

---

1. *El Diari de Mataró*, 19 d'octubre de 1934, p. 3 i 4. En el mateix diari del 4 d'octubre, un membre de la de la comissió organitzadora del concert explicà la impossibilitat d'incloure-hi composicions del mestre Viada, perquè quasi totes són de música sacra i haurien d'ésser interpretades per una massa coral amb acompanyament d'orgue. En *El Diari de Mataró* del 3 d'octubre de 1934, p. 2, apareixen les obres del programa del concert.

2. ADB: *Sección de personal de sacerdotes diocesanos*, caixa 39/4, núm. 216.

3. ADB: Carpeta “Preces de Juan Fargas y Heras, alumno del seminario en suplica de dispensa en defectu natalium.”

4. La portada de l'imprès núm. 13 del Fons Musical Joan Fargas del MASMM, conté una dedicatòria al seu mestre Josep Ribera i Miró.

5. ADB: *Sección de personal de sacerdotes diocesanos*, caixa 39/4, núm. 216..

6. *Fiestas de las Santas MCMLVII*. Mataró: Ajuntament de Mataró, 1957.

tre suplent d'aleshores era Josep Molé.⁷ Els seus contrincants foren Salvador Pedrola i Parisi, Agustí Coll i Agulló i Manuel Pasto Benvenuto.⁸

Degut al seu interès, reproduïm la sol·licitud íntegra de Joan Fargas:

“Juan Fargas y Heras, Pbro, de edad treinta y tres años, natural de Barcelona, actualmente Capellán del Monasterio de la Visitación (Salesas) de la misma ciudad, á U.S. atentamente expone:

Que habiendo sabido se halla vacante el cargo de Maestro de Capilla en la parroquial de Santa María de Mataró de su dignísima dirección, por dimisión el M.Y. Sr. Dr. D. Francisco de P. Mas, Canónigo Magistral de Barna, que lo obtenía y deseando formar parte en las oposiciones convocadas para la provisión de dicho cargo, á V. S. humildemente

Suplica se digne admitirle ó incluirle en la lista de opositores y avisarle en su día correspondiente para la celebración de las mismas.

Gracia que el suplicante espera alcanzar del bondadoso corazón de V.S. a quien dios guarde muchos años.

Barcelona, 10 Enero de 1910.

Joan Fargas, Pbro.

Il·ltre. Sr. Arcipreste de Santa María de Mataró.”⁹

Gràcies a les sol·licituds dels altres opositors, sabem que Salvador Pedrola i Parisi, era “natural de Vilaseca y vecino de Barcelona; Maestro de música, profesor de harmonium y composición de Conservatorio Marcet y organista de la Schola Orpheonica, de edad veintitres años, seglar y soltero”, mentre Agustí Coll i Agulló, major d'edat i casat, era “natural y vecino de la presente [...] con domicilio en la calle de Cuba n^a 68”, i Manuel Pasto i Benvenuto, era “soltero de edad veinte y siete años, natural y vecino de S. Juan de Horta.”¹⁰

Les oposicions les guanyà Joan Fargas, el qual romangué durant 34 anys al càrrec del magisteri de la capella. La revista *Pensament Marià* donà la primícia del resultat de les oposicions: “per referències que creyem segures, podém adelantar la nova de que han sigut aprovats ab bona nota los treballs de tos los opositors, haventse senyalat com lo mellor y'l que raya á mes altura pel Jurat calificador lo del Rnt. Mossén Joan Fargas, Pvre.”¹¹ Això no obstant, fou el *Diario de Mataró* el qui seguí, fil per randa, tot el procés del nomenament de mossèn Fargas com a mestre de capella, transferint el con-

7. Cf. *Diario de Mataró y su Comarca*. Lunes 27 de diciembre de 1909, pàg. 5.

8. Cf. *Diari de Mataró*. 3 de gener de 1910 Pàg. 4.

9. Neus CABOT I SAGRERA – Helena PATRICIO I ÀVILA – Teresa SOLER I LLOBET, “La música de l'Estel de Natzaret”. *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria de Mataró*, LXXXIV (2006), 43-47.

10. MASMM: *Concurs-oposició 1910*.

11. *Id.*, *ibid.*

cepte de l'estret lligam entre la vida civil i la religiosa a Mataró.¹² En darrer terme, l'Ajuntament, sota la presidència del Sr. Fàbregas, ratificà Joan Fargas i Heras com a mestre de capella en la seva sessió de l'u de febrer de 1910. En el decurs d'aquest llarg període del seu magisteri, la seva vida girà a l'entorn de dos eixos, l'exercici de la seva professió musical i la seva dedicació al confessorari.¹³

Respecte a la primera, que és la que aquí ens pertoca tractar, resulta d'interès recollir testimonis d'alguns dels protagonistes que visqueren en primera línia el seu tarannà humà i musical. Joaquim Casas recorda com “en la meua època d'escolà –escolà vermell– l'havia cantat infinitat de vegades [el Miserere de Mn. Blanch], a la pàl·lida claror de 4 ciris, al cor de l'església de l'Hospital, els dilluns de Quaresma. La capella de música de Santa Maria era dirigida per Mossèn Fargas, que no assajava mai i així anava tot. Entre els cantors hi figuraven els senyors Agell, Camp, Vila i Calsapeu, que se sabien l'obra de memòria. A l'harmòniom s'hi asseia el senyor Viada, un artista de debò que mai no badava boca. Cada dilluns s'incorporaven al cor uns quants paracaigudistes, aficionats, que augmentaven la nota pintoresca, ja alta de per si. Amb ribets d'anàrquic desafinament, és clar; però tant se valia. Mossèn Fargas no mirava massa prim en qüestió de detalls [...]”¹⁴ També el Sr. Rafael Soler i Fontrodona recorda, oralment, el cant d'aquells “quatre senyors amb veu tremolosa.”

Val a dir que la capella de música es trobava integrada pels tenors Domènec Agell i Jaume Camp, el baix Baldomer Vila i, naturalment, els escolanets —el mateix Joaquim Casas i Manuel Mascorda, juntament amb altres, fou de la lleva que substituï als Claramunt i Miracle— que cantaven la veu del tiple. Quan s'esqueia la capella es veia acompanyada per l'organista Lluís Viada, el baríton Jaume Calsapeu, el violinista Josep Castells, el violoncel·lista Constans, el contrabaixista Salvat i un fagotista. A més, si conenia, els cabiscols Josep Molé i Miquel Queralt també s'afegien a les interpretacions de la capella.¹⁵

12. *Lo Pensament marià*, 1 de febrer de 1910, 46.

13. Cf. *Diario de Mataró*, 24/1/1910; 25/1/1910; 29/1/1910; 5/2/1910; i, finalment, l' 11/2/1910, p 2: “Ayer a las cinco de la tarde, el Muy Illtre. Sr. Dr. D. Francisco de P. Mas, Canónigo Magistral de Barcelona, dio posesión al Rdo. D. Juan Fargas y Heras, Pbro. De la plaza de Capiscol vacante en la parroquial de Sta. Maria de ésta por defunción del Rdo. D. Gaspar Collet, Pbro, que la obtenía y del Cargo de Maestro de Capilla de la propia iglesia también vacante por promoción al canonicato del referido Dr. Mas, actuando de secretario el Rdo. D. Luis Monfort, Pbro. Vicario de la misma [...]”.

14. “El Rdo. Juan Fargas Pbro”, *Parròquia* (1945), 3, on es fa palès com “era por vocación el ‘penitenciario mayor’ de nuestra basílica.” El mateix article fa esment de les seves misses “Misa de la Imaculada” (Ms 103) i “Missa Regina Virginum” (Ms 102), “que escribió durante sus forzados ocios del período rojo.”

15. Joaquim Casas. *Visions mataronines*. Argentona: Aixernador, 1995.

Joan Fargas cofundà¹⁶ i dirigí l'Acadèmia Musical Mariana,¹⁷ de fet, li oferiren fer-se'n responsable de la "direcció artística".¹⁸ Constituïda el 1918,¹⁹ estava integrada per un grup d'homes i nens amb la finalitat de conrear la polifonia clàssica i solemnitzar els actes del cultural de la parroquial. Tot i que, en els seus inicis només era una secció instrumental,²⁰ a partir del 1920 s'hi afegí la secció coral. L'Acadèmia esdevingué, per a molts dels seus membres, una veritable escola de formació musical.

Joan Fargas traspassà el 28 de desembre de 1944, al voltant d'un quart d'onze de la nit.²¹ El recordatori del seu òbit dona testimoni de les seves activitats com a "Comunitario y Maestro de Capilla de la Basílica Parroquial de Santa María de Mataró, Capellán de la Cofradía de Ntra. Sra. Del Carmen y de la Esclavitud de Ntra. Sra. De la Merced de la referida Basílica y Co-fundador y Ex-Director de la Academia Musical Mariana." Val a dir que en el MASMM, es conserven tant les seves llicències de confessar com el títol de prevere.

El Fons Musical Joan Fargas i Heras, conservat en el MASMM, esdevé el principal testimoni dels quefers compositius del seu magisteri. En la seva obra hi predomina, com és natural, el repertori de caràcter religiós —antífones, avemaries, himnes, motets, rosaris i salves—, dins del qual destaquen les misses *Misa de la Immaculada Concepción* i la *Missa Regina Virginum*, i també la presència d'obres de caràcter popular, petites cançons, així com la sarsuela *El Ramo de Violetas*.²²

Neus CABOT I SAGRERA
Mataró, tardor del 2009

---

16. Joaquim Casas, "Apunts sobre la Missa de les Santes". *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria de Mataró*, XVII (1983), 30-36. L'autor també explicita com "Mossèn Fargas vivia amb la família Castany-Botey al carrer de Sant Francesc d'Assís. Allà era on els escolans vermells anaven a donar lliçó de solfeig cada migdia."

17. Several. "L'acadèmia musical mariana", *Lo Pensament Marià* 26 de juliol de 1933. Sense pàgina.. En aquest article, el fundador únic és Josep Colomer i Volart. Igualment seria en el Discurs de Domènec per la Diada de les Santes de 1933, tot i que ell afegeix que comptà amb *la col·laboració sempre valuosa i desinteressada del Dr. Roig, Director de la Congregació Mariana i Rector de Sta. Maria, d'alguns Rnts. Sacerdots i joves seglars.*

18. El Fons Musical de l'Acadèmia Musical Mariana, ubicat en el si del MASMM, es troba en curs de catalogació pels Srs. Lluís Adan i Ferrer, i Joan Castellà i Oliva.

19. FARGAS, Joan. "Nostra Acadèmia Musical Mariana", *Lo Pensament Marià*, 15 de Març de 1919.

20. Francesc CORTÉS I MIR. *Gran Enciclopèdia de la Música*, vol. 3. Enciclopèdia Catalana (Barcelona 2000).

21. Discurs per a la diada de les Santes de 1933. Es menciona que existia un Orfeó Infantil des de l'any 1911, dirigit per Miquel Queral.

22. Aquesta obra s'estrenà al Clavé del 27 de gener de 1941. Cf. Francesc COSTA. "La Capella de Música de Santa Maria de Mataró", *Mataró Escrit*, LVII (1991), 37-47.

BIBLIOGRAFIA

- ADAN I FERRER, Lluís. “Les obres del pare Àngel Rodamilans al Museu Arxiu”, *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, 65 (1999), 18-21.
- . “Joan Borràs de Palau, els seus germans i una precoç violinista”, *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, 75 (2003), 30-38.
- BALDALLÓ, Francisco. “La Música en la Basílica Paroquial de Santa María del Mar, de Barcelona”, *Anuario Musical*, XVII (1962), 209-241.
- BONASTRE I BERTRAN, Francesc – GREGORI I CIFRÉ, Josep Maria. *Inventaris dels Fons Musicals de Catalunya. Volum 2/1, 2/2: Fons de l'església parroquial de Sant Pere i Sant Pau de Canet de Mar* (Arxius i documents. Eines de recerca, núms. 5/1 i 5/2). Barcelona: Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya, 2009.
- CABOT I SAGRERA, Neus – PATRICIO I ÀVILA, Helena – SOLER I LLOBET, Teresa. “La música de l'Estel de Natzaret”, *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, LXXXIV (2006), 43-47.
- CABOT I SAGRERA, Neus; PATRICIO I ÀVILA, Helena, “Mossèn Narcís Pagès i Ramiro, una vida, una època”, *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, 88 (2007), 29-34.
- CIVIL I CASTELLVÍ, Francesc. *El fet musical a les comarques gironines en el lapse de temps 1800-1936*. Girona: Caja de Pensiones para la Vejez y de Ahorros de Cataluña y Baleares, 1970.
- CORTÉS, Francesc. “Els fons documentals de la Capella de Música de Mataró”, *Mataró Escrit*, LVII (1991), 58-62.
- . “L'orgue català durant el segle XVIII: l'orguener Antoni Boscà i l'orgue de Santa Maria de Mataró”. *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, XLVIII (1994), 19-33.
- . “La música a Mataró en l'època de Joan Pau Pujol”, dins de BONASTRE, Francesc – CORTÈS, Francesc – COSTA, Francesc – GREGORI, Josep Maria – PAVIA, Josep. *Joan Pau Pujol: la música d'una època*. Barcelona: Patronat Municipal de Cultura de Mataró i Editorial Alta Fulla, 1994, p. 35-76.
- . *Cent cinquanta anys de la missa de Mn. Blanch: una partitura viva*. Mataró: Administració de les Santes, 1998.
- COSTA, Francesc. “La Capella de Música de Santa Maria de Mataró”, *Mataró Escrit*, 57 (1991), 37-47.

- CUSCÓ I CLARASÓ, Joan. “Mestres de capella i organistes a Vilafranca del Penedès durant els segles XVII i XVIII”, *Butlletí de la Societat Catalana de Musicologia*, IV (1997), 205-212.
- GIMÉNEZ I BLASCO, Joan. “Els mestres de capella de Santa Maria de Mataró al s. XVII”, *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, 50 (1994), 27-40.
- . *Mataró en la catalunya del segle XVII (II). La gestió del quotidià*. Mataró: Caixa d’Estalvis Laietana, 2005.
- GONZÁLEZ-AGÁPITO, Jaume. “Esbós biogràfic i obra musical de Mn. Manuel Blanch i Puig”, *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, XVII, 1983.
- GREGORI I CIFRÉ, Josep Maria. *Inventari dels fons musicals de Catalunya. Volum 1: Fons de la catedral-basilica del Sant Esperit de Terrassa* (Arxius i documents. Eines de recerca, núm. 2). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, 2007.
- GUANYABENS I CALVET, Nicolau. “L’aportació del músic i compositor Agustí Coll i Agulló (1873-1944)”, *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, 87 (2007), 23-41.
- . “La Capella de música de Santa Maria”, *Felibrejada*, LXXXVII (2008), 4-5
- LLOVET, Miquel. *Mataró dels orígens de la vila a la ciutat contemporània*. Mataró: Caixa d’Estalvis Laietana, 2000.
- MARQUÈS, Josep Maria. “Organistes i mestres de capella de la diòcesi de Girona”, *Anuario Musical*, 54 (1999), 89-130.
- MAS Y OLIVER, Francisco. *Biografía del Rdo. D. Manuel Blanch, Pbro*. Mataró: Establecimiento Tipográfico de Feliciano Horta, 1889.
- MONELLS I LAQUÉ, Carme. “El Fons Musical de l’església de Sant Esteve d’Olot”, *Revista Catalana de Musicologia*, II (2004), 207-213.
- MUJAL ELIAS, Juan. Lérida. *Historia de la Música*. Lleida: Dilagro, 1975.
- PAVIA I SIMÓ, Josep. *La música a la catedral de Barcelona durant el segle XVII*. Barcelona: Fundació S. Vives Casajuana, 1986.
- PEDRELL, Felip. *Catàlech de la Biblioteca Musical de la Diputació de Barcelona*. Vilanova i la Geltrú: Oliva imp., 1909, 2 vols.
- RAMON VINYES, Salvador. *Los órganos de la catedral de Tarragona*. Tarragona: Obra Cultural de la Caja de Ahorros Provincial de Tarragona, 1974.
- REIXACH I PUIG, Ramon. *Els pares de la República. El patriciat a la Catalunya urbana moderna. Mataró, s. XV-XVIII*. Mataró: Caixa d’Estalvis Laietana, 2006.
- . *Els orígens de la tradició política liberal catòlica a Catalunya. Mataró, s. XVIII i XIX*. Mataró: Caixa d’Estalvis Laietana, 2008.
- SOLER I FONRODONA, Rafael. “Els Marquès, luthiers mataronins (Segle XVIII)”, *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, 57, (1997), 46-50.

- . “Joaquim Cassadó i Valls i els seus fills Agustí i Gaspar Cassadó i Moreu: *Els músics Cassadó*”, *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, 76, (2003), 14-23.
- XIMENES, Maria Teresa. “Salvador Laverni (1675-1758), assaig biogràfic i musicològic”, *Revista Catalana de Musicologia*, IV (2010).